Št. 48. V Gorici, dné 29. novembra 1895. Tečaj XXV.

„Soča“

izhaja vsak petek o poldne in veljá s prilogo „Gospodarski List“ vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto . . . . . gld. 4·40,
pol leta . . . . . „ 2·20,
četrt leta . . . . . „ 1·10.

Za tuje dežele toliko več, kolikor je večja poštnina.

Delavcem in drugim manj premožnim novim naročnikom naročnino znižamo, ako se oglasé pri upravništvu.

„Primorec“ izhaja vsakih 14 dnij vsak drugi torek in velja za celo isto 80 kr.

„Gospodarski List“ izhaja in se prilaga vsak mesec v obsegu 16 stranij. Kadar je v petek praznik, izideta lista že v četrtek.

SOČA

(Izdaja za Gorico)

Oznanila

in „POSLANICE“ plačujejo se za petstopno petit-vrsto:

8 kr., če se tiskajo 1 krat,
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

V-ckrat — po pogodbi. — Za večje črke po prostoru.

Posamične številke dobivajo se v tobakarnah v Nunski ulici in v Šolski ulici, v Trstu pri Lavrenčiču nasproti velike vojašnice in pri Pipanu v ulici Ponte della Fabra po 8 kr.

Dopisi pošiljajo naj se uredništvu, naročnina in reklamacije pa upravništvu „Soče“. — Neplačanih pisem uredništvo ne sprejema. — Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravništvo je v Gosposki ulici 9.

Izdajatelj in odgovorni urednik Andrej Gabršček. — „Bog in narod!“ — Tiska „Goriška Tiskarna A. Gabršček“ (odgovoren Josip Krmpotić).

Naročnikom, ki so zaostali z naročnino, naznanjamo, da tekom decembra dobé poštne naloge, to je: za naše upravništvo poterjajo poštni uradi, ki izročé naročnikom našo pobotnico. Sklenili smo namreč, da z novim letom ne pošiljemo lista nikomur, ki je z naročnino kaj na dolgu. Raje 200 naročnikov manj, a ti da redno izpolnujejo svoje dolžnosti do nas, kakor jih izpolnujemo mi do njih. Za letošnje leto nismo dobili naročnine niti po 2 gld. povprečno na vsakega naročnika. Tako neredno da huje ne rečemo — plačevanje nas je privelo do sklepa, da naredimo konečno vendar oni red tudi pri našem listu, ki je povsod v navadi.

Upravništvo „Soče“

Ščavi Sužnji.

Oj Slovani
Kje so . . . . .
Oj Slovani —
Sluge narodov!

Kdo ne pozna te kratke, a prepomembne znarodele pesmice? Pesem vpraša Slovane z nekakim strastno-bolestnim glasom: kje so naše meje, kje naši junaki, kje naša krivda zamolklo zategli odgovor: Oj Slovani — sluge narodov!

Takošna je z večine preteklost slovanska! Zató, ker lepe in slabe lastnosti Slovanov so bile vedno le nasprotnikom v korist. Slovan je krotak, mehek kot lipov les, kakor pravimo, ne trpi krivice, rad potrpi, je ukaželjen, posnema takoj druga ljudstva, kar se mu lepo in koristno zdi, silno lahko se priuči tujim jezikom itd. To so lepe lastnosti, a prav te so uzrok, da so nas nasprotniki tlačili, kakor se jim je poljubilo. Vrhu tega je Slovanom kakor prirojena nesložnost, ki podira vse, kar bi sicer še ostalo nam v prid.

Ni čuda torej, ako so naši germanski, romanski in arpadski sosedje prav lahko podjarmili slovanske rodove, kateri so z večine potrpežljivo prenašali železno roko oblastnih gospodarjev. Kakor je pa že v naravi vseh brezsrčnih gospodarjev, ki zmerjajo in psujejo svoje podložnike, také so govorili tudi naši sosedje le s preziranjem in zaničevanjem o slovanskih rodovih, katere so pritiskali in izkoriščali v svoje sebične namene.

Tako je bilo skozi stoletja tudi razmerje med Slovenci in sosednjimi Italijani. Iz Ogleja, iz Čedada, iz goriškega gradu so prihajala povelja med Slovence, ki so vse potrpežljivo spolnovali; trgovina in obrt se je razvila v mestih, kjer so zagospodovali Italijani, a Slovenci smo padli povsem v njihovo odvisnost, takó, da so smatrali Slovence za molzno živino, za svoje hlapce, svoje sužnje, kar so kazali preočitno s tem, da Slovencev skoro niso imenovali drugače nego — sclafs in ščavi.

Tak je del naše zgodovine! Nespametno bi bilo, ako bi se je sramovali! Ali največja sramota bi bila za naš narod, ako bi ne bil skušal, otresti se takih odnošajev. In res, v ponos si lahko štejemo, kar je izvršil slovenski narod v malo letih sam od sebe, s svojimi močmi, in to celó proti mogočnim silam tistih, ki imajo dolžnost, skrbeti za narod naš enako kakor za vsak drugi!

Ali motil bi se, kdor bi se udajal sladkim sanjam, da smo se že otresli svojih nasprotnikov. Nikakor! Oni nas še vedno prezirajo, zaničujejo in celó psujejo z odrabljeno cvetko latinske kulture — ščavi. Treba bo torej vstrajati v pravični borbi za svoj obstanek in napredek, za svojo duševno in gmotno osvobojo pred nenasitnim poplavjem sovražnega morja.

Toda žalostno je gledati, kakó smo mi Slovenci sami krivi, ako nismo še dospeli v deželi do onega ugleda, do one veljave, ki nam tiče po številu in splošni omiki, ki je že široko prodrla v vse narodove vrste. Ni čuda, ako nas ne spoštujejo tujci, ko sami sebe dovoljno ne spoštujemo, ko radovoljno pripogibamo svoj ponižni tilnik pod tuji jarem. Da, ni čuda, ako nas še vedno psujejo s ščavi, ko sami radovoljno tlako delamo ošabnemu tujstvu. Ali zaslužimo, da nas bodo tujci spoštovali? „Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti!“ uči znarodela poslovica!

„Sami smo krivi!“ dokazovali smo pred leti v mnogih člankih, ako se nam smejejo v pest tujci. Evo sijajen dokaz, kateri smo doživeli ta teden.

10. t. m. je prišel pred porotnike bivši župan v Breginju, ki niti ne razume italijanski. Vsa uvodna preiskava se je izvršila v slovenskem jeziku v Tolminu. Na kupe je obcinskih računov, pobotnic, dopisov, ki so vsi slovenski; za priče je bilo klicanih do 40 Slovencev. Torej vse je slovenski, a državno pravdništvo je spisalo do 50 stranij obsežno lasko obtožnico: spisal jo je Slovenec dr. Sanzin. — Zagovornik je bil Slovenec dr. N. Tonkli, bivši deželni poslanec, še zdaj dež. odbornik, ki torej dobro vé, kak boj se vrši za slovensko uradovanje, vendar on se ni pritožil proti laški obtožnici. On sam najbolje vé, kako je postopalo isto sodišče, ko je zasebna stranka vložila slovensko obtožnico: ker se je sodišču le zdelo, da utegne priti med porotnike kak Italijan, dalo je obtožnico prestaviti v laški jezik, kar je izvršil dr. T. sam in si delo tudi pošteno zaračunil. Ni se mu pa zdelo potrebno, da bi zahteval slovensko obtožnico proti breginjskemu županu, ki je izjavil pri obravnavi, da je ni razumel. — Enako ni izpolnil svoje dolžnosti kot Slovenec, da bi bil odklonil laške porotnike, ki bi mu bili sami hvaležni za to. Na porotno klop je došlo 10 Slovencev, 2 Ital. in še 2 namestnika, tudi Italijana. Od dr. T. je bilo odvisno, da bi bila porotna klop čisto slovenska, potem bi videli, kaj bi počelo državno pravdništvo s svojo laško obtožnico in ali bi tudi tedaj tolmač prevajal vse odgovore na — italijanski jezik.

(Še najmanj je pa izpolnil svojo nalogo pozneje, ko je $3^1/_2$ ure zagovarjal Kadenara — v laškem jeziku. O, kakó je krvavelo sleherno rodoljubno slovensko srcé med poslušalci; a vsakdo je bil prepričan bolj kot kedaj poprej, kakó resničen je rek, ki je prišel iz „Soče“ že široko med narod, rek: Sami smo krivi! — In zares! Kakó naj zahtevamo od predsednika, da bo govoril porotnikom slovenski, ako celó zagovornik dr. T. govori — laški?!)

O tej obravnavi so bili obveščeni naši poslanci brzojavno že isto soboto predp. Naslednji ponedeljek je pa postavil dr. Gregorčič krepko interpelacijo, v kateri je dejal, da „tako postopanje (drž. pravd. in sodišča) bije v obraz temeljnim zakonom in vsakemu varnemu sodstvu in se more smatrati le kot **anomalija v zgodovini avstrijskega pravosodstva**“.

Dalje naglaša interpelacija, da se je prečitala obtožnica le v laškem jeziku in da se je celó prisega prečitala edino v tem jeziku. — Drž. pravdništvo in sodišče sta torej popolnem prezrla slovensko desetorico porotnikov, **ne da se je kdo temu upri.**

To smo hoteli povedati. Slovenci po tej obravnavi nimamo prav nikakih pravic pri našem okrožnem sodišču. Državni pravdnik (v tem slučaju Slovenec), toži Slovenca pred slovenskimi porotniki edino v laškem jeziku, **a nikdo se temu ne upré.**

(Porotniki so se opravičevali, češ, obravnava je silno dolga — trpela je 8 polnih dnij! — a če zahtevamo za vse še prevode, bomo sedeli najmanj dva dni več. Razumemo, da ni prijetno, sedeti toliko dnij, ali častiti rojaki, brez žrtev ni uspeha, brez boja ni zmage. Tu bi se bilo treba žrtvovati in odločno nastopiti za pravice slovenskega jezika. Zahtevati bi bilo treba, naj se prisega in obtožnica prečitate tudi slovenski, če bi tudi posiušali slovenski prevod jeden dan. Zahtevati bi bilo treba, da predsednik govori tudi slovenski itd. — Res, sedeli bi par dnij več, ali dokazali bi s tem presijajno, kakó napačen je sedanji sistem. Par takih slučajev — in sodne oblasti bodo prisiljene same, delati na to, da se razdeli porotna klop v slovensko in italijansko ali pa da sprejme v listo le take Lahe, ki dobro poznajo slovenski jezik, kakor sprejema le take Slovence, ki poznajo italijanščino).

Zdaj naj pa sodi vsakdo sam, koliko se spoštuje jezik slovenske dvetretjinske večine in kakó se znamo Slovenci braniti pred takim — neverjetnim preziranjem. Ali zaslužimo, da nas bodo nasprotniki spoštovali? Ali nismo zares: ščavi-sužnji v deželi? Da smo, saj zaključuje že pesem z bolestnim vsklikom: **Oj Slovani — Sluge narodov!**

Rojaki!

Pred dobrim mesecem odprla so se v kraljevem Zagrebu vrata novemu, veličastnemu Talijinemu hramu. Od blizu in daleč prihitel je narod hrvatski, da prisostvuje temu, za razvoj hrvatske dramatske umetnosti tako znamenitemu dogodku. Vso slavnost pa je zlasti poveličevala navzočnost kraljeva, ki je veliki pomen gledališča za kulturni razvoj hrvatskega naroda svečano priznal s tem, da mu je iz svojih zasebnih sredstev dovolil 10.000 gld. letne podpore.

Poročila, ki so prihajala k nam o novem hrvatskem gledališču in njegovi sijajni uredbi; vesti, katere so nam prinesli rojaki, ki so bili navzoči pri otvoritveni slavnosti, o umetniško dovršenih predstavah v tem krasnem Talijinem hramu; popisi, s kakošnim navdušenjem je hrvatski narod pozdravil njega otvoritev: vse to naišlo je radosten odmev tudi v slovenskih srcih. Saj ga ni srečnega dogodka pri naših po krvi in jeziku najbližjih nam bratih onkraj Sotle in Kolpe, ki ne bi zbudil v naših srcih najsimpatičnišega odmeva.

Bratovska ljubezen pa nam veli, da temu sočustvovanju damo tudi vidnega izraza. Zato se je osnoval odbor rodoljubov, ki si je postavil nalogo, prirediti skupen obisk Slovencev v hrvatskem narodnem gledališči. Južna železnica je dovolila v ta namen poseben vlak, o katerega vožnem redu in cenah podajemo v posebnem razglasu potrebna pojasnila.

Rojaki! Iz Zagreba dohajajo nam poročila, da nas bratje Hrvatje pričakujejo z odprtimi rokami. Pohitimo torej mnogoštevilno mej nje, da jim stisnemo junaške desnice in da znovič utrdimo bratovske vezi, da vzajemnost slovanskih rodov — zlasti Hrvatov in Slovencev — mej seboj, niso le prazne fraze, dokazalo se je najsijajneje letos, ko je grozna potresna katastrofa zadela našo ljubljeno belo Ljubljano. Pomoč, ki nam je dohajala od bratov Hrvatov, je najboljši dokaz za to trditev; ta pomoč bila je jako obilna, da je siromašni naš narod nikdar ne bode v stanu povrniti. Hvaležnost naša ne bode nikdar zadostna; zato pa bodi iskrena bratovska ljubezen odplačilo za to ljubeznipolno požrtvovalnost.

Rojaki! Do svidanja torej v kraljevem Zagrebu!

V Ljubljani, dne 15. novembra 1895.

Odbor za priredbo gledališnega vlaka v Zagreb:

Andrej Gabršček, lastnik tiskarne in urednik „Soče“ v Gorici, **dr. Gustav Gregorin,** odvetnik v Trstu, **Ivan Hribar,** ravnatelj banke „Slavije“ v Ljubljani, **Ivan Plantan,** notar v Ljubljani, **dr. Ivan Tavčar,** odvetnik v Ljubljani, **dr. Josip Vrečko,** odvetnik v Celji.

Vlak pojde iz Ljubljane v nedeljo 8. decembra t. l. ob 6.25 m. zjutraj in pride v Zagreb ob 11. predpoldne. — Cena iz Ljubljane in nazaj v I. r. 8 gld., v II. r. 6 in v III. r. 4 gld. — Do Ljubljane in nazaj treba se bo voziti z drugimi vlaki in plačati navadno vožnino. Listki bodo veljali 8 dnij.

Spored v Zagrebu: Ob prihodu vlaka pozdrav na kolodvoru. O poldne skupni obed pri Schmelderju. Ob 3. pop. ogled mesta. Ob 6. zvečer slavnostna predstava. Ob 9. zvečer komers v restavraciji „Kola“. — Kdor se bo hotel vrniti še isti večer v Ljubljano, odpelje se lahko ob 11. in pospe v L. ob .17 zjutraj.

V gledišču so nam odmenjeni vsi sedeži v parketu. Cena jim je: 1. do 3. vrste po 2 gld., od 4. do 8. vrste po 1 gld. 50 kr., od 9. do 16. vrste po 1 gld. 20 kr. — Kdor se oglasi za izlet, naj si izbere tudi sedež in priloži denar za železniški in gledališki listek. Oglasiti se je treba pri g. Josipu Prosencu v Ljubljani, a priložiti treba še 15 kr. za priporočeno pismo, v katerem dobi vsakdo obá listka. — Slovenci v Gorici in okolici naj se oglasé pri našem uredniku najdalje do 3. decembra, da on preskrbi vse potrebno.

Rojaki! Komur prepušča čas in mošnjiček, naj nikar ne zamudi te lepe prilike. Pohitimo tje doli v kraljevski Zagreb, da potrdimo ondi na novo one bratske vezi, ki spajajo že od pamtiveka hrvaška in slovenska srca. Slovenci smo majhen šibek narodič, ali mogočno je slovansko drevo, na katerem smo mi ponižna vejica. Družimo se torej kjerkoli in kedarkoli mogoče s slovanskimi brati, a v prvi vrsti z milimi hrvaškimi sosedi, podpirajmo drug drugega, poživljajmo zavest bratskega jedinstva — in prihodnost bo naša! Pojdimo torej v beli Zagreb, da ondi svečanim načinom dokažemo slovensko-hrvaško pobratinstvo!

Podlistek.

Pol za smeh, pol za res.

(Iz spisov o. Ivana iz Sv. Križa).

(Priredil ,. B.)

22.

Koliko so grški modrijani žensko cenili?

a) Modrijan Demokrit je bil prisiljen oženiti se, pa si je najmanjšo žensko izbral. Ko so ga vprašali, zakaj je to storil, je odgovarjal: „Ko sem zlo ali slabo izbiral, izbral sem si najmanjše“. Hotel je reči: žena je huda stvar, in ker sem bil prisiljen jedno vzeti, izvolil sem si najmanjo.

b) Modrijan Protagora je imel kaj lepo hčer. V to se je bil zaljubil mlad Grk, Protagorov sovražnik. Ko Grk hčer snubi, mu jo Protagora nepričakovano takój obljubi in čez malo časa tudi res dá. Ko so ga popraševali njegovi prijatelji, zakaj je dal hčer svojemu največjemu nasprotniku, odgovarjal je dosledno: „ker mu nisem mogel hujšega dati“.

23.

Iznenajeni tat.

Pred več stoletji, v časih, ko je še brodil Marko Polo po morji, odpluje v Indijo velika jadrenica, na kateri se vozi mnogo različnih ljudij. Med temi je tudi neki astrolog ali zvezdogled, velik prijatelj ladijnega kapitana ali glavarja. Neki dan — bili so že daleč na morji — se pritoži glavar prav zaupljivo zvezdogledu, rekoč: „Žal mi je, da so med nami tudi tatovi, kajti skoro vsak dan mi kaj zmanjka; še hujše pa mi dé, da ne morem tatú zaslediti“. Zvezdogled se na to prisrčno nasmeje in v svesti si svoje stvari, reče: Le brez skrbi bodite, gospod glavar, jaz ga že dobim ptiča.

Od tega dné opazuje zvezdogled vse natanko po ladiji. In res, prigodi se, da zasliši črez nekaj dnij v glavarjevi sobici ropotati, radoveden pogleda skrivši skozi špranjico ter srečno opazi nekega vojaka, kakó skriva srebrno žlico v nedra in potem na tihem odhaja. „Našel sem ga“, misli si zvezdogled ter si od veselja mane roki. Vendar nikomur nič ne pové.

Glavar, videč, da mu je celó žlica ukradena, se razljuti. Ves nevoljen teče k zvezdogledu ter se mu zopet pritoži. A zvezdogled ga koj potolaži, rekoč: „Ga že imam lopova, kmali vam ga pokažem. Predno pa to storim, prosim, da vse potnike na krov pozovete in mizo na sredo postavite.

Ko se to zvrši, stopi dolgolasi zvezdogled na mizo sredi zbrane množice. Odpre svojo debelo, zamazano knjigo ter pogleda malo v njo. Odloživši jo, vzame daljnogled, s katerim gleda nepremično v nebo, da se vsi čudijo. Ko odloži daljnogled, zgrabi za palico in zine: „Zdaj vam tatú pokažem!“ To rekši zamahne s palico neusmiljeno po onem vojaku in kriči: „Ta je ukrádel žlico!“

Ta skrivnostni, nepričakovani zvezdogledov čin prav nemilo presune borega vojaka in ga takó oplaši, da pri ti priči spozna tatvino in vse ukradeno povrne. Od tega časa ni glavarju nič več zmanjkalo.

Strah je lepa reč, pravi slovenski pregovor, in to je večkrat tudi res.

24.

Burlamachi.

Arezzo je mesto v srednji Italiji. V stolni cerkvi tega starikavega mesta je slikal v starih, srečnejših časih imeniten slikar Burlamachi po imenu. Ker je dobro vedel, da delo hvali mojstra, zato si je vrlo prizadeval, da s svojimi umotvori na daleč zasluje. Pa imel je revež vendarle smolo. Ko namreč že polovico neke slike izgotovi, zagleda neko jutro, prišedši po navadi v cerkev, podobo precej omazano in počečkano. Se vé, da ga je to zadelo kakor strela z jasnega, posebno, ker je bil vroče italijanske krvi. Roti se ubožec in se zapriseže, da nagajivca ubije, ako zanj zvé. Vendar se polagoma potolaži in skvarjeno podobo zopet popravi. Ali drugo jutro najde sliko še bolj pomazano in načečkano. Kedo naj zdaj popiše njegov srd? Ne dá se več utolažiti. Podobo sicer osnaži, ali zvečer nastavi skrivaj stiri oborožene stražnike, ki naj zločinca zalotijo ter ujamejo.

Stražniki vršijo pazljivo naloženi posel. In res, pozno v noč, ko je bilo po mestu že vse potihnilo in se umirilo, zaslišijo, kako vrata na koru nenadoma zacrkajo. Kmali potem čujejo nekaj tiho po koru tavati.

„Imamo ga ptička“, si mislijo, nastavijo oprezno puške in ogledujejo bistro, kam zločinec capljá. Pa glejte si no! Kedo naj izrazi njih čudo?! Zločinec ni bil človek, nego bila je škofova opica, ki je iz sosedne škofovske palače skozi priprta vrata na koru po noči v cerkev uhajala in tukaj svoje burke uganjala. In res, čudeč se vidijo zdaj stražniki, kako poredna opica, s kora v cerkev prišedša, na altar poskoči ter Burlamachijev čopič zgrabivša, v barvi omóči, po podobi hlastno ometajoča. Opazila je bila črez dan slikarja pri delu, in zdaj ga sicer nerodno pa urno posnema. Drugi dan izvé užaljeni slikar, da nima opraviti s človekom, nego z nagajivo opico.

* * *

Žal, da se večkrat jezimo tudi mi, ne vedé zakaj. Žal, da peklenska opica — hudič, večkrat onesnaži in prav grdo ognjusi prelepo podobo naše duše. Ali si pa prizadevamo zasačiti in neškodljivo storiti to nam sovražno opico? Kedor posnema Burlamachija v srdu, posnemaj ga tudi v skrbi!

25.

Gospodar in hlapci.

Neki gospod je imel obširno posestvo ter je zato rabil več hlapcev, katerim je službe natanko določeval in razdeljeval, da bi slednji mogel svoje delo pridno in zvesto vršiti. Primeri se pa enkrat, da pade omenjeni gospod neprevidoma v globoko lužo, iz katere si ne more tako z lepa pomagati. Kliče torej hlapce, da mu iz jame pomorejo. Toda vsakateri se izgovarja, rekoč: „Gospod, jaz se nisem za to pogodil, imam drugo službo“.

* * *

Takih hlapcev se dobi mnogo po širnem svetu. Podobni so kači hidri, ki je imela sedmero glav in ust, pa nobene noge. Vsak bi pojedel in popil za sedem tovarišev; ako bi pa videl, da hiša gospodarju gori, se ne bi zganil, rekoč: „saj se nisem za to pogodil!“

DOPISI.

Iz Gorice, 26. nov. (Boj za slovensko šolo). — Mnogo se govori po mestu o šoli. Veliko roditeljev je zbeganih in so v velikih skrbeh za otroke, kam z njimi? V c. k. vadnice *) ne sprejmó nobenega, v italijanske šole bi jih sprejeli; toda te šole niso za slovenske otroke. Ali mestna oblast potrebno preskrbi, da ne bodo naši otroci pohajali po ulicah; ali odpré že tako zagotovljeno šolo in kje, pokaže bližnja prihodnost. Kakor se govori, obsojeni so slovenski otroci **celega** mesta, hoditi v šolo **iz mesta**, in skozi mesto na skrajni del podturnskega predmestja. Da ni ta kraj primeren za šolo celega mesta, vsih predmestij in selišč okoli Gorice, vedó gotovo vsi Goričani. Le strastno nasprotstvo je nadahnilo one, ki so sklepali in določili slovenski šoli ono nerabljivo bivšo vojašnico za silo. V dokaz temu naj omenim, kako so stari Goričani postavljali šole v oni dobi, ko ni bilo še določnih ne državnih ne deželnih šolskih postav; torej, rekel bi, popolnoma po zdravem razumu.

Goriško mesto se je raztezalo okoli Grada tako, da je bil Travnik središče; Koren in Stari trg pa sta bila krili. Tu so si stari Goričani napeljali vodo že za Marije Terezije.

Gledé šolstva je bilo Werdenbergovo poslopje, sedanja c. k. višja gimnazija, kakor še dan danes, glaven kraj.

Ko je mesto odprlo svojo deško ljudsko šolo, postavilo jo je v Kočevje, katero šole so leta 1842. preložili v Kočevjuto. Do tedaj je bila 3-razredna trivijalka in se razširila v glavno šolo s 4. razredom leta 1853/4. ter jo premestili v sedanjo mestno hišo na Generališče (Edling).

Deklice so hodile do leta 1850. večinoma k mm. Uršulinkam, kjer je bila 4-raz. šola za notranje in zunanje učenke. Mesto je pa postavilo trivijalno šolo z 2 razredoma v Ozko ulico za Travnik. To šolo so prenesli okoli leta 1852. v Baderjevo hišo v Semeniško ulico.

Tako so imeli dečki 2 šoli in deklice tudi 2 šoli približno sredi mesta.

Ko se je mesto širilo in ljudstvo pomnožilo od 8000 na 15.000, ustanovili so za spodnji del mesta v Podturnu ali Št. Roku novo šolo ter postavili v to dvorazrednico **na trg** podturnskega predmestja. Ker je v to šolo hodilo le malo otrok (okoli 80), spoznalo je mestna oblast, da tu ni šola na pravem mestu — če tudi sredi predmestja in določena le za to predmestje — preložilo je to šolo više proti sredini mesta v ulico Vogel.

Iz gorenjega konca mesta morali bi dečki hoditi čez sredino mesto do Generališča; zato so ustanovili pod kapelo deško šolo — pa ne na skrajnem kraju. — Za dolenji konec mesta pa so hoteli odpreti dekliško šolo ter jo namestili v ulici Cipressi. — Sedaj je tam že 3 razrednica za peščico deklic. Tako je prav, da se otrokom kolikor mogoče olajša hoja v šolo! — Čas je zlató. Po poti se otroci motijo, so večkrat v nevarnosti biti povoženi, ali pa so v nadlego ljudem, pa se tudi pohujšajo in razbrzdajo. Mestno starašinstvo je torej prav pametno ravnalo, da je postavilo šole na take kraje, do katerih ne bi imeli otroci nikjer čez 1 km. daleč. Vse šole ležé v mestu, do katerih otroci s prav malim trudom prihajajo. Ako smatra starešinstvo bivšo vojašnico v Podturnu za takó primerno slovenski šoli, zakaj so plačevali najemščino za italijansko šolo v Št. Roku, zakaj plačujejo sedaj v Via Cipressi čez gld. 400 letno najemščine za te dve šoli, ki ste določeni edino za dolenji del mesta, **a ne za celo mesto** z okolico. Otrokom od Soškega mosta, z Blanč itd. je na razpolago šola pod kapelo in pri sv. Ivanu; onim iz Stražic (Via Barca) in z Rojic pa šola pri Kapucinih in na Generališči.

Slovenski otroci od Mosta, iz Stražic, z Rojic, z Blanč in Grčine pa naj bi hodili skozi mesto po ozkih, obljudenih in živahnih ulicah (Rašteljj, Rabatta, Vogel in smrdeči Via Lunga) po 3—5 km. daleč?! To pot naj bi prekorakali po 4 krat na dan — ob tržnih dneh, ob burji in snegu, o prahu in blatu, ob dežju in vročini. Otroci bili bi na poti po 3 do 5 ur na dan, in naj bodo po 4—5 ur v šoli; — tedaj bi morali odhajati po zimi v noči in se vračati v temi vsi vspehani in trudni. — Naj bi sedaj ponavljali in izdelovali domače naloge! Oj odgojitelji, pedagogi! poučite naše starašinstvo, da je to trpinčenje nedolžnih otrok, za katero bi morale oblastnije kaznovati vsaj tako, kakor se kaznujejo oni, ki trpinčijo živali.

Kedor količkaj pozna lego našega mesta, pritrditi mora, da je slavno starašinstvo iz golega nasprotstva do Slovencev določilo skrajno nerabljivo hišo za slov. šolo — in sicer v onem delu predmestja, ki se od središča najbolj razteguje. Govori se celo, da bi bil starašinskemu sklepu potrdil tudi preslavni c. k. deželni š. svet, kar pa vendar mi ne gre v glavo, da bi se bili dali zaslepiti visoki gospodje, ki kaj več vedo o odgoji, o šolstvu in postavah, nego naši starašini, če je med njimi tudi profesor — telovadbe.

Tje pa ne — ne bo dal! Če že mestni oblasti je bila laška šola določena le za dolenji konec mesta, na trgu sv. Roka predaleč od središča, koliko nevgodnejša je bivša vojašnica 400–500 m. dalje od trga sv. Roka za otroke **celega mesta in okolice**, spoznati mora vsak še tako kratkoumen človek; in da c. kr. dež. š. svet ne bi tega spревidel? Pojte, pojte!

Vrh tega pravijo, da je ona vojašnica taka podrtija — da je vojaki niso mogli nikdar dovolj zakuriti.

Od beneške meje. (Naše ceste). Bralo se je v nekaterih številkah cenjene „Soče", da naša državna poslanca, dr. A. Gregorčič in visokorodni gosp. Alfred grof Coronini, sta dosegla lepe uspehe z ozirom na napravo raznih cest. Vsled tega je bila predložena spomenica od g. poslancev tudi o cestah v okraju goriskem ob italijanski meji, namreč o cesti Zapoto - Mirnik. Potrebo te ceste je posebno lepo utemljeval dr. Anton Gregorčič v državnem zboru že leta 1893. Ta cesta je zelo prepotrebna, in vsi prebivalci njenih krajev neprenehoma hrepene po njej; velike važnosti bi bila, da bi se vendar enkrat dosegla in zgradila in da bi olajšala velikansko breme našim sosedom. Znano je, da oni prebivalci iz Miščeka, Velendola, Zapotoka, Želenje, Ukinje, Bajta, Šeberjaka, Liga, Markiča, Kostanjevice in drugih vasij, ki vozijo blago čez italijansko cesto, da morajo plačati od vsakega voza po dve „Liri" italijanskemu županstvu v Prapotnem. S tem činom trpé veliko naši sosedje v hribih, kar bi imeli dobička pri drvih ali pa pri kakšnem drugem blagu, ki ga vozijo v Italijo, ga dajo italijanskemu županstvu zaradi ceste. Oni trpé strašansko s takimi plačili, pa vendar morajo, ker druge ceste nimajo, kakor to po idrijski dolini na Italijanskem; in prisiljeni se morajo te posiuževati in še tako drago plačati jo. Če gredo z vozom in živino zjutraj ob solnčnem vzhodu kam čez mejo v Čedad ali v Videm, morajo priti hitro do solnčnega zahoda nazaj do meje, drugače finančna oblast jih ne pusti črez mejo; tako dosti jih mora počakati drugi dan, ako imajo več opravkov in gredo bolj daleč. Razvidno je torej, da ta cesta je prepotrebna, da bi se čim prej dosegla in zgradila, da bi se naši ljudje bolje na tej služili, kakor na italijanski. Vsak vé in razume, da kmet ima potrebo ob vsakem času iti od doma in se ne ve, kdaj lahko pride domov, po dnevu ali pa po noči.

Potem pa tudi Kormin, Gorica in drugi kraji bi imeli s tem krajem promet in vsem bi bila v korist, dočim zdaj ga ima le županstvo v Prapotnem in italijanski mesti Čedad in Videm. Sliši se pa, da nekateri bi želeli le po vrhu omenjeno črto Zapotok-Mirnik; ta pa bi bila nespametna misel, ker ta cesta bi ne koristila nobenemu drugemu nego Zapotočanom in Žarčanom. Vsak čitatelj razvidi, da koristnejša bi bila, ako bi šla po dolini ob mejni Idriji, katera bi bila vsem vasem v korist, v škodo pa tista čez središče hriba. Menim pa, da vsak vsako reč ložje doli spravi nego gor. Posnemajmo Benečane; oni so napravili pred 16 leti cesto po idrijski dolinici, kjer ste samo dve vasici. Pa vendar s tem so bili vsi prebivalci zadovoljni, dasi bivajo v hribih, ker vsaka vas na hribu kaj oddaljena od one večje ceste v dolinici, je napravila drugo cesto na to večjo in tako se je vsi lepo poslužujejo; ne pa, da bi veliko cesto speljali z ene vasi v drugo in drugod po hribih gor in dol, tje in sem po potokih, kakor mislijo tu nekateri. In tako zdaj oni vse blago spravljajo iz gozdov na cesto, ako bi šla višje pa bi ne mogli spravljati blaga gori in tudi ne voziti se po ravnem; naj si ogleda, kdor hoče, pa noben ne poreče, da bi se bila mogla lepše napraviti nego je. Tako bi vsem koristila. Veliki gozdi, katere imajo naši posestniki tam, so vsi skoraj pod središčem hriba, in drugače bi jih ne mogli nikamor drugam spravljati kakor v dolino. Zagorske vasi živé skoraj samo z gozdi, da prodajajo veliko drv in oglja, in ako bi ne bila cesta ob idriji, ampak po vrhu, bi bilo kakor zdaj in še slabše. Tako bi služila vsem prebivalcem, trgovcem, financi, žendarmeriji, gospodom in sploh vsem. Nekoristna in celo škodovala bi, ako bi šla od Zapotoka vprek čez Zarčno v Golobrdo, ker vsakdo si more misliti, da bi ne koristila drugim, kakor dvema omenjenema vasema. In uni nižji in zahodni prebivalci bi trpeli še več nego zdaj, oni bi ne rabili te ceste in plačevati bi morali dve: to in uno v Italiji.

Večje stroške bi imela tudi ta cesta po vrhu hriba zaradi glerj za popravljenje ceste, ker v hribu se dobiva le trd apnenec; z Idrije pa je vožnja predraga.

*) Tudi tukaj uživajo Slovenci enakopravnost — tako, da se sprejema vsakega leta več Italijank nego Slovenk. Zakaj to?

Domače in razne novice.

Imenovanje in premeščenje. — „Wiener Ztg." javlja, da je minister pravosodja premestil okrajnega sodnika Cristofolettija iz Podgrada v Komen ter imenoval okrajnega pristava v Sežani, Platzerja, okrajnim sodnikom v Podgradu.

Radodarni doneski. — Po razposlanih položnicah poštne hranilnice v „Soči" so došli do danes ti-le darovi. (Radi kratkosti izpustimo povsod kratice gld. in kr.):

Čuet na Rupi (Štaj.) 2 — Dekleva v Flumičelu 2 — Fr. Korošec, učni prefekt v Mariboru, 2 — Šorli v Pazinu 2 — Anton Klodič-Sabladoski v Trstu 8 — Jos. Furlani, duhov. v Villi Vicentini, 5 — Jos. Štrekelj v Gorjanskem 1 — Ivan Kraševec nabral v Biljah 4·10; (darovali so: Iv. Saunig z Dunaja 1, Iv. Saunig v B. 1, Andr. Palik iz Vel. Žabelj 1, Iv. Mozetič v B. 0·50, Iv. Kraševec 0·50, Anton Saunig 0·10, Viktorija Saunig 0·10) — Ivan Miklavič v Kobaridu 1 — V. Vetrih v Bocnu na Tirol. 1 — Sitar v Cerknu 0·30 — Blazij Bevk, duhov. nem. reda v Lani, 1 — Jos. Mikuš, župnik v Avberu, 0·50 — Ign. Križman, učit. v Gabrijah, nabral 11·50; (darovali so: Jos. Pavletič v Gabrijah št. 25 gld. 5, — Karol Faganelj v Mirnu 5 — „Neimenovan" iz Opatjegasela 0·50 — Ludvik Pavletič v Gabrijah 0·50 — †man v Gabrijah 0·50) — Casagrande Angelo v Ajdovščini 10 — Obersnel Jakob v Divači 5 — Kurat Koblar Anton v Ljubljani 3 — Skobic Ivan v Rihembergu 0·70 — Župnik Pavletič Jos. v Renčah 3 — Inženir Živic v Trstu 2 — Zlatomaš. Pencin Karol v Tolminu 1 — Poštar Berginc na Srpenici 0·50 — Korsič J. v Klausnu na Tirol. 2 — Župnik Jos. Kosovel v Batujah 1 — Učit. Ign. Bajt tam 1 — Županstvo Kojsko 25 — Položnica brez imena iz Kanala 1 — Župnik Iv. Vrhovnik v Ljubljani 5 — Vikarij Štef. Kerkoč v Lokavcu 5 — Župan Andr. Konjedic v Plaveh 3 — Marija ud. Uršič v Kobaridu 1 — Simon Gregorčič na Gradišču 3 — Peter Brumat v Št. Petru pri G. 1 — Župnik Andr. Brezovšček v Rihembergu 4 — Franc Eržen v Lošinju 1 — Učit. Anton Kazafura v Ročinju 1 — K. F. v Tržiču 3 — Ant. Lokar v Ajdov. 2 — Fr. P. v Ajdov. 0·50 — Župnik Iv. Kodre v Sv. Križu vip. 10 — Učit. Iv. Benko v Sovodnjah 1 — Rudolf Štrekelj v Komnu 2 — Župan Terpin v Sv. Križu 0·50 — Vikar Jos. Vidmar v Zapotoku 3 — Iv. Lokar v Mirnu 5 — Evg. Gorjan v Gradežu 1 — Jos. Fabiani v Kobdilju 2 — Franc Lahernar 1·50 — Andr. Frančeškin 1 — Žbogar v Avčah 1 — Vikar Vidmar Jan. v Logeh 3 — Renčan na Dunaju 2 — Gradenski posestnik Žnidarčič 3 — Klanjšček v Cirkovcah (Štaj). 1 — Alojzij Lapanja v Sestjanu 1 — Anton Veluščik tam 1 — Fran Bavčar v Selu 1 — Ivan Della Schiava v Rihembergu 0·50 — Josip Rustja v Predazzu (Tirol.) 1 — Kurat Andr. Mesar na Livku 2 — Makso Jeglič nabral med rodoljubi v Kranju 30·40 (Čast mu; hvala presrčna darovalcem!) — Fr. Batič na Cesti 1 — A. Grbec na Nabrežini zbral 1 (darovalci Fr. Pertot, Grbec Alojz, Peric Franc, N. N., Melhijor Milič) — Jos. Munih pri Sv. Luciji 0·50 — Vikarij Alfonz Poljšak pri Š. Tomažu 4 — G., M. in T. v Trstu 2·50 — Učitelj Ivan Ivančič v Kredu 0·50 — Albert Šubic v Kopru 2 gld.

Do danes je došlo torej po položnicah 210 gld. 37 kr. — To je še veliko premalo, kajti do danes se ni odzvala naši prošnji niti ena desetina naročnikov; še 9/10 položnic je torej neporabljenih v rokah naših naročnikov. — Prosimo, naj vsakdo nekaj pošlje; ako ne zmore več, naj pošlje desetico. Sicer pa vsakdo lahko nekaj nabere v prelepi namen, ako le hoče; kjerkoli se oglasi, povsod dobi kak donesek — na oltar domovini. — Presrčna hvala dobrotnikom!

Drugim potom je došlo: Simon Cigoj v Gojačah 70 kr. — Anton Sever v Rihembergu 1 gld. Na poziv župnika Poljšaka v Prvačini pri svatbi novega oskrbnika And. Severja zložili rodoljubni svatje 10 gld. (Polovico je dal g. Ant. Vodopivec, krčmar v Trstu.) — „Družba pri Rebku" z geslom: „Bolj narodni moramo biti" 8·10. — O priliki voščila za god sv. Katarine v krčmi Ant. Škrbca v Šmarijah zležili Rihemberžani 1·80 — Gospa Metliković v Trstu 1. — J. K. v M. 5. — Pri svatbi Kuzminovi v Št. Andrežu nabrala gospa Karolina Furlanijeva 7 gld. — Na predlog vrlega g. Alojzija Makovca zložila rihemberško-brejska lovska družba z došlimi gosti iz Gorice, Kamenj in dr. po dokončanem lovu pri kozarcu rujne vipavske kapljice 4 gld. 50., k temu znesku dodal narodni mazač 50 kr. za oropana svinčnika o priliki obračuna. — Pri okrogli mizi v Renčah nabral Ivan Reja 2 gld.

Bog ohrani tako vstrajnost v rodoljubni požrtvovalnosti! Bog povrni!

Mestno gospodarstvo. — V l. 1894. je bilo 241.388 gold. 09 kr. stroškov, 236.807 gld. 40 kr. dohodkov, torej 4580 gld. primanjkljeja. — Vse občinsko imetje je znašalo 176.510 gld. Koliko je bilo dolgov?!

Komedija! — Dr. Marani je uprašal župana v javni seji starašinstva, ali mu je znano, da v župni cerkvi na Plačuti propovedujejo ob nedeljah in praznikih slovenski brez ozira (!) na Italijane. — Župan je odgovoril, da mu je to znano iz pogostih pritožb ljudstva, da pa ne more storiti drugega nego da predloži te pritožbe nadškofu. — Skrbna gospoda dohtarja sta jo res lepó „pogruntala", samó takih kozličkov je še potreba, da bi jima — verjeli.

Za italijansko ljudstvo v imenovani župniji je poskrbljeno še preveč, za slovensko preslabo, kajti gotovo je v župniji več Slovencev nego Lahov. Kar je tu laškega življa, je umetno narejen iz polaščenih Slovencev. — Sicer pa privoščimo Lahom še deset novih propovedij, ako so jih potrebni, kar tudi radi verujemo.

Kakó skrbe za šolo — pa za laško! — V sedanje laško razrede mestnih šol v Gorici hodi povprečno 40—45 otrok, kar je pač silno malo! Vendar hotè zgraditi povsem novo šolsko poslopje za dolnji del mesta. Sklep že davno veljá, dasi so se pritožili proti tej nepotrebni šoli slovenski davkoplačevalci. — Ker načrti za novo šolsko poslopje niso še bili predloženi namestništvu, je podrezal dr. Marani župana, naj to čim prej stori, kar je ta seveda takoj obljubil.

Radovedni smo, kakó se bo obnašal v tem vprašanju naš deželni šolski svet! Koliko razlogov imá, da bi krenil po ustih in prstih naše mestne očete. Evo:

V Gorici je že toliko laških mestnih šol, da zahaja v posamične razrede le po 40 do 45 otrok; novih šol torej ni treba, saj so posejane po raznih koncih mesta. — Ali ker že gospoda pripravljajo načrte za novo šolsko poslopje, imajo torej dovolj denarja za to, naj zgradé to poslopje za slovensko šolo na primernem kraju bolj v sredini mesta. Laških šol je več, slovenska za zdaj pa bo le ena za vse mesto. V Catinellijevo podrtijo ob šempeterski meji ne bodo hodili slovenski otroci, to naj si zapišejo za uho gg. člani deželnega šol. sveta z Rinaldinijem vred.

No, kaj še bo? — V zadnji seji mestnega starašinstva je naznanil župan Venuti, da je ministerstvo zavrnilo vse poznejše utoke proti raznim odlokom deželnega šolskega sveta zastran slovenske šole. — To reč je izročilo starašinstvo šolskemu in pravnemu odseku, da predložita v prihodnji seji morebitne nove korake, ako se jima bodo zdeli umestni. — No, kaj še?! Ali ni določitev Catinellijeve vojašnice zunaj mesta že zadostna provokacija Slovencev v celi deželi in zasmehovanje dolžnosti, katere imá mesto do slovenskih otrok po jasnih besedilih zakona? — In deželni šolski svet trpi tako zaničevanje Slovencev v deželi! Svaka sila do vremena!

Potrjeno je! — Naš dopisnik iz Gorice v dnevnašnji številki noče verjeti, da je deželni šolski svet potrdil Catinellijevo zidovje zunaj mesta za novo slovensko šolo. Radi uvažujemo razloge gospoda dopisnika, ki ga nagibajo k temu, da ne more verjeti tej novici, kajti kapusove glave na njivah ne bi mogle verovati, da deželni šolski svet **takó** poskrbi za rešitev toli prepirnega vprašanja. Za pedagoška načela se nikdo ne briga. pravicoljubje in človekoljubje se je umaknilo v ozadje .... Ali resnica je vse to! Župan dr. V. je naznanil v zadnji seji, da je dež. š. svet sprejel oni sklep starašinstva brez ugovora na znanje; samó to ponižno željico da je izrekel: naj bi se odprla ta šola vsaj — 1. januarja. In tako dalje — od meseca do meseca. Pesek v oči!

Zavrnjen utok. — Dr. Venuti je naznanil v zadnji seji, da deželni odbor je zavrnil utok mnogih goriških davkoplačevalcev proti dovoljenju 12.500 gld. letne podpore furlanskemu tramvaju za dobo 75 let. Uzrok: prepozna predložitev utoka. — Zares, zelo lahek izgovor. Ali kje je odgovornost za toli važen čin?! Prepozno torej je bil utok podan! Kje je še furl. tramvaj? Niti načrtov ni še, ni proračuna o stroških za dograjenje, ne kakega proračuna o njega dohodkih. Vsa reč visi še v zraku, a deželnemu odboru je bila predložitev — prepozna. — Oh, da bi le ne bilo res prepozno za deželo, ko volilci z veliko metlo pometejo sedanji deželni odbor ....

Ko smo že napisali gornjo vest, dobili smo pred oči rešitev deželnega odbora. Iz nje posnemamo razloge zavrnitve na kratko: Sklep mestnega starašinstva goriškega za podporo tramvaju je bil napravljen 29. marca t. l.; deželni odbor ga je potrdil že 24. aprila (torej v treh dobrih tednih. Hitro je šlo! Mudilo se je res!) — a utok je bil podan 18. junija; zató je utok „zamujen" in ga dež. odbor „ne more več v razpravo vzeti". Ali deželni odbor pravi sam, da: „... statut goriškega mesta ne določuje neprestopnih rokov za vložbo utokov proti starašinstvenim sklepom ..."; kakó more torej govoriti, da je bil utok zamujen? — Ali deželni odbor je izrekel še eno neresnico v svojem utemeljevanju, namreč, da oni sklep se že izvršuje. Kako?! Saj o tramvaju ni še duha ne sluha! Kje je torej zamuda?! Uboga dežela, ubogi davkoplačevalci.

Nov živinozdravnik. — Naš rojak g. Franc Martelanc iz Št. Petra pri Gorici je dobil v soboto 23. t. m. na dunajskem c. in kr. vojaškem živinozdravilišču diplom živinozdravnika. — Slovenci na Primorskem nimamo niti enega takega zdravnika. Zató upamo, da ostane v domovini. — Zdaj se c. kr. oblasti ne bodo mogle izgovarjati, da ni Slovencev, ako je razpisana kaka služba na slovenski zemlji.

Imeniten gost. — Topničarski general baron Kuhn pl. Kuhnenfeld prezimi v Böckmannovi vili v Gorici. — Ta gospod je baje odločen nasprotnik predelske železnice. Zakaj? O tem se marsikaj govori za kulisami s popolno gotovostjo. Mi vemo to, a povedati nočemo.

Drobiž. — V Bolcu davica še ni ponehala, šola je še vedno zaprta; nekatere rodbine so hudo zadete. — Zbolel je precej nevarno g. Janez Kolavčič, župnik v Solkanu. — V Červinjanu je umrl župnik Jos. Braidot. — Za „Alojzijevišče" je izkazal učerajšnji „P. L." veliko svoto darov. — V Kredu se je imela vršiti volitev novega župana, ali 7 starašin se je odtegnilo in volitev je postala nemogoča. — Na Baronovšču bo tudi letos prirejeno drsališče, kakor druga leta. — V Gradišču ob Soči je umrl bogati žid Prister; tudi Slovenci so mu mnogo dolžni; stiskal jih je brezobzirno. — V Šempasu je zgoreli 2-letni Ant. Peršič; unelo se mu je krilce pri ognjišču, na kar je tekel iz hiše, kjer je pihala burja. —

Nova mitnica. — Nerazumljivo nam je, kakó je mogla dovoliti vlada goriškemu mestu novo mitnico ob cesti k železniškim skladiščem. Umejemo, da ta mitnica je dobra molzna kravica, ali krivična je! Ubogo ljudstvo imá itak obilo mitnic, a zdaj pride še ta. — Ali kaj za to: paga ščavo in molči! Saj plačujejo itak skoro sami Slovenci, a nje že lahko pritiskamo, — saj krotko molčé, kakor božji volki. — No, naši nasprotniki se bodo zdaj zopet hvalili: koliko davkov več da plačuje — „laška" Gorica!

Posnemajmo sosede! — Laški listi pozivajo svoje občine, naj vsako leto dajo večji znesek za „Lego". Na Goriškem so obljubile letni donesek te-le občine: Gorica, Romans, Gradišče in Tržič.

Rojaki! Ako čutijo tako potrebo naši Lahi, ki imajo vsega v obilnosti na škodo Slovencem, koliko večjo potrebo imamo mi, da vse naše občine dovoljujejo vsako leto po svojih močeh kak znesek v narodne namene. Pri nas na Goriškem potrebuje podpore „Sloga", ki vzdržuje toliko zavodov, da se je čuditi, kakó more toliko časa vleči težko butaro, katero si je po sili naložila.

Gospodje župani! Zdaj delate proračune za l. 1896. Postavite med stroške tudi večji znesek kot dar „Slogi" za njene zavode! Iz Rihemberga nam poročajo, da je tamošnje starašinstvo določilo 50 kron za „Slogo" in 50 kron za Alojzijevišče. Čast!

Kdo je kriv? — Zastran mnogih pretepov v Št. Petru in Solkanu ob nedeljah in praznikih je določeno, da morajo biti tamkaj ob takih dneh po par orožnikov. — Ob nedeljah in praznikih prihajajo tjekaj ljudje iz drugih krajev, največ iz Gorice; orožniki so torej radi njih ne pa radi domačinov. Sicer se ne dá tajiti, da je v okolici preveč surovosti med mladino. Kakó jo ublažiti? Vzglede imamo v Št. Petru in Št. Andrežu. V Št. Petru se je začelo gibati društvo „Slovenska zveza", in dober sad se že pozna. Enako v Št. Andrežu. Le nekaj tednov je prešlo, odkar je ves Št. Andrež nadahnila krasna misel sokolska, a že se poznajo uspehi: prej v 3 sovražne taborje razdeljena mladina je zdaj edina; o kakih neredih ni nič sledú; mladina se obnaša lepó, skoro bi rekli, da že — uzorno. Le naprej takó!

Za predelsko železnico se je zopet oglasil inženir Hannak v Gradcu, eden prvih veščakov v tej stroki. Navaja besede ministra Bilinskega v drž. zboru 24. oktobra t. l., da eno železnico proti Trstu bo treba graditi, naj bo že ena ali druga. — Hannak pravi, da vse činitelje bo težko kdaj mogoče zjediniti za jedno črto. Ali brez dvoma najvažnisa železnica za Trst bi bila ona čez Ture, ki bi bila svetovnega pomena; ona edina bi povzdignila Trst, ali le tedaj, ako bi se podaljšala po Soški dolini. Hannak se sklicuje na l. 1872., ko je bila predelska železnica predložena v državnem zboru. Takrat je izrekla vlada v svojem poročilu, da po natančnem preiskovanju vseh okolščin smatra za povzdigo pomorske trgovine v Trstu edino predelsko železnico kot edino pravo. Danes, pravi Hannak, bi morala vlada enako govoriti! — Pontebska železnica je uzrok propadanju Trsta; treba odpomoči — s predelsko železnico. Naposled kara Tržačane, ker še niso se odločili za predelsko železnico.

Infamije! — Tržaški „Mattino“ je trobenta gospodujočih činiteljev na Primorskem. Kakó ti ljudje politikujejo, odmeva glasno in jasno v „Mattinu“. — Zanimivo je pred vsem to, da najhujši irredentovski listi ne kažejo toliko sovraštva do Slovanov, kakor prav ta „Mattino“, ki globoko zajemlje iz znanih jaslij, kakor samogolten prešič iz polnega korita. — In list si je opomogel s tako politiko takó korenito, da se je rešil denarnih in drugih stisk ter se preselil v bogato stanovanje v I. nadstroju na tržaškem Corsu. — Proti Slovanom ima svobodnejo roko nego katerikoli drugi list, samó na to mora paziti, da brzojavk in dopisov iz Rima ne postavlja na prvo mesto, kakor „Piccolo“ in „Indipendente“, in da prinese včasih kako lojalno frazo (ali bolje: kadar tržaški Slovenci priredé kako lojalno ovacijo, da je razbobna kot dokaz — italijanskega patrijotizma „della città fedelissima“.) Za vse te službe pa dobiva zastonj vse obširne brzojavke c. kr. korespondenčnega zavoda.

Okoli tega lista se zbira vse, kar Slovane sovraži; in ker je list v znanih krogih na dobrem glasu, zbirajo se svobodno okoli njega tudi razni c. kr. uradniki, ki so „Mattinovi“ najzanesljivejši dopisniki, kajti poleg nagrade dobé še pohvale in morda še kaj za nameček.....

Takó imá tudi v Gorici dopisnika v uradniških krogih. Posebno jasen dokaz nam je dal dopis v „Mattinu“ od srede. Dopis je datovan 25. t. m., govori pa o shodu slovenskih starišev od nedelje 24. t. m. — Dopisnik laže, da so bili poklicani k shodu stariši iz Gorice in okolice (!) in da so se vabilu odzvali nekateri, med temi večina iz okolice (dočim je došlo okoli 350 očetov in mater, a vsi iz mesta!) — Dopisnik je vedel že tedaj, da so bili stariši povabljeni s tiskanimi povabili. — Od kot je izvedel to takó hitro? — Ta vabila so dobili edino le stariši otrok, ki hodijo v „Slogino“ šolo, in sicer je bilo na vsakem vabilu imé. Stariši so došli skoro vsi. Trdimo pa, da nikdo ni pokazal vabila „Mattinovemu“ dopisniku! — Kakó je torej ta izvedel zanj?! Dà, vemo kakó! Dopisnik je imel tiskano vabilo brez napisanega naslova že dan poprej.....

Tudi neka druga okoliščina je dopisnika izdala. Na koncu govori tudi o „Reichsposti“ z dné 22. t. m. Dopisnik jo dobiva z druge roke (a je ne plačuje iz svojega žepa!); za isto številko se mu je zeló mudilo in je poslal po njo poprej nego mu je tikalo! In res, rabil je ono številko za svoj — infamen napad! Dopisnika torej poznamo! Naj si ne domišljuje da je zakrit! Pride čas, ko mu poplačamo milo za drago! Ne bo vedno g. R. nosil zvonca!

Dopisnik se silno trudi dokazati, da je Catinellijeva vojašnica pripravna za šolo. V ta namen navaja v metrih oddaljenost raznih krajev (že to je zopet pomenljivo; vemo, kje je pobral številke.) Ali pri nekaterih se je vedoma „zmotil“. Ni namreč res, da je Gorica oddaljena le 3700 metrov, marveč 4950 metrov; torej nad postavno daljavo — in zató v Cat. vojašnici ne sme biti edina slovenska šola! (Ako hočejo tam imeti šolo, prav, a v bližini Travnika mora biti še jedna, saj je otrok za dve štirirazrednici).

Povemo še jedno! Ako je Cat. vojašnica takó zeló primerna za šolo, zakaj ne postavijo tjekaj novoustanovljene dekliške šole, za katero hoté še le zidati novo poslopje? Ta šola bo le za dolnje mesto, do C. vojašnice bi torej ne bilo od nijedne strani 1500 m., kajti za druge deklice je šola že v ulici sv. Ivana. Hic Rhodus!

Pripis. — Tudi učerajšnji „Corriere“ je udaril v „Mattinovo“ trombo ter ponatisnil večji del lopovski navihanega dopisa. — Toda pomagalo ne bo nič vse zavijanje in tudi laži ne. Ministerstvo ima v rokah floris goriškega mesta; na njem se natančno vidi, koliko šolskih otrok je v vsaki ulici (znamenito delo!) in koliko kanibališčine liči v sklepu, da vsi slovenski otroci z goriškega mesta naj hodijo v Catinellijevo podrtijo v šolo. Tam so razvidne tudi oddaljenosti, zató sta se „M.“ in „C.“ zastonj trudila s ponarejenjem številk!

Poštna podružnica. — V Gosposki ulici v Gorici vendarle dobimo poštno podružnico s telefonsko govornico. Zares, potrebna je, kajti v tem delu mesta je promet najživahniši. — Kakor znano, je zahteval tako podružnico že l. 1891. naš poslanec dr. Anton Gregorčič, kakor se je že takrat prvi potezal za novo sodno poslopje, ki se bo tudi gradilo. — Da mu laški Goričani niso hvaležni, za to pač on ne mara, kajti one pridobitvi boste v prid Slovencem, katerih je večina.

Politika pri sodiščih. — „Corriere“ je sprejel na znanje izjavo dr. Staniča, ki je dejal kot zagovornik Mlakarjev pred porotniki, da bo govoril tudi italijanski, ker je med porotniki nekaj takih mož, ki ne razumejo slovenski, češ, da na takem mestu ne gre delati politike, pač pa naj ondi vlada edino le pravica in resnica. — „C.“ pravi, da dr. Stanič doslej ni uvaževal tega načela, a počaka, da bo videl, ali dejanja ne postavijo na laž te jasne in zeló lepe izjave.

Vsak Slovenec soglaša z dr. Staničem v tej izjavi. Ali pa delamo mi Slovenci politiko tedaj, ko zahtevamo pri sodišču **pravico,** ki nam tiče po naravnih in ustavnih zakonih? Ali ne delajo marveč politike oni, ki nam te pravice nočejo dati? Ali ni politika to, da državno pravdništvo načelno toži tudi Slovence po laški? Ali ni bila politika to, da je Slovenec dr. Sanzin kot državni pravdnik odklonil slovenske porotnike? Ali ni politika to, da sta Slovenec dr. Sanzin in Hrvat svetnik Flegar govorila le laški dasi sta imela pred seboj slovenskega obtoženca in večino slovenskih porotnikov? *Prosimo odgovora!*

Tekmovanje. — Pod tem naslovom je priobčil „Corriere“ od torka to-le smeha vredno novico: V nedeljo je bila svečana sv. maša s furlansko propovedjo pri sv. Roku; udeležil se je tudi knezonadškof. — Župnik v Št. Petru se je zbal, da bi mu vsi ljudje ne ušli v Podturn k sv. Roku, zató je naročil za svojo cerkev vojaško godbo, da je obdržal doma svoje ovčice. — Kakó se pač smešijo! Čudimo se laškim čitateljem, da potrpežljivo prebavljajo tako duševno hrano!

Goriško deško strotišče je dobilo novega vodjo v osebi kapucina o. Candotti-ja; starašinstvo ga je imenovalo z 11 glasovi proti 9. — „Corriere“ z njim ni zadovoljen pravi, da ni ne Goričan ne deželan, marveč tujec. Nam se zdi, da to niso pravi razlogi, vsled katerih „C.“ ni zadovoljen z njim.

(Učerajšnji „Corriere“ je prinesel vest, da o. Candotti — je poslal iz Dalmacije pismo, s katerim se odpoveduje podeljeni mu službi. „P. L.“ pravi, da je duhovniku težko voditi ta zavod, ker ima nad seboj liberalno starašinstvo. — In vendar je „Eco“ — sestrica „P. L.“ — zadovoljna s tem starašinstvom! Kakó se to zlaga?! Hic Rhodus!

Nevesta — nezvesta. — Hud udarec, kogar doleti, ali ne? To rad potrdi vsakdo. Tako žalostno resnico je doživel Andrej L—n v Gorici, ki se je skrbno pripravljal na poroko 25. sept. t. l. z 28-letno udovo Terezo Valič roj. Žižmond iz Šempasa. Dan pred poroko je pa nevesta izginila, z njo vred je pa izginilo razno blago ženinove prve žene v vrednosti 57 gld. — Razžaljen ženin je naznanil svojo „nevesto — nezvesto“ redarstvu, ki jo je tudi našlo in zaprlo; v soboto je stala pred sodiščem, ki jo je obsodilo radi tatvine na en mesec ostre ječe. — Takó bo imela nevesta dosti časa premišljevati, da ženinu sicer še lahko pobegne tudi na dan pred poroko, toda brez njegovega blaga.

Pevski zbor štandrežkih Sokolov šteje zdaj 36 pevcev. Učé se not ali glask. Poučuje jih g. Ernest Širca iz Gorice. — Namesto vaje v soboto bo že drevi ob 8. zvečer v stari šoli.

Deželne ustanove. — Deželni odbor je precej dolgo odnašal s podelitvijo razpisanih deželnih ustanov visokošolcem. Naposled je vendar izvršil to nalogo pretekli četrtek. Ustanove so dobili: po 200 gld. za prvoletnike gg. Furlani Henrik, pravnik v Gradcu, Jakob Zajc, pravnik na Dunaju, Buttignon Konstantin, pravnik v Gradcu, in Cumin Ivan, filolog na Dunaju; prva dva sta Slovenca, druga Italijana. Po 300 gld. so dobili: Fiorante Derossi, politehnik na Dunaju, Andrej Jug, filozof v Gradcu, in Josip Levpušček, pravnik v Gradcu.

Požar. — V nedeljo je nastal požar v Bramovi žagi v Šempasu; ker je bila pomoč hitro, je škode le za kakih 100 gld. Žaga je zavarovana.

Iz Medane v Brdih smo dobili glas, da se je odpovedal župan g. Toroš. Uzrok je baje ta, ker sta bile v starašinstvu dve stranki, ki sta si vedno nasprotovale; kar je prva nameravala, je podirala druga in nasprotno. Pri takih razmerah pa je nemogočno delovanje! — G. Toroš je pri zadnjih volitvah trdno stal za „Slogine“ kandidate.

Čitatelje opozarjamo na oklic odbora za prireditev gledališkega vlaka 8. decembra v Zagreb. — Kdor le more, naj ne zamudi te lepe prilike. Zagreb je ponosna prestolnica, bratske kraljevine hrvaške. Zdaj je lepa prilika, da si, ogleda kdor ga ni še videl!

Ostala Slovenija.

Trst. — Veselica na korist družbe sv. Cirila in Metoda, katera se je vršila v nedeljo, izpadla je sijajno v vsakem pogledu ukljub slabemu vremenu, kajti burja je prinesla s seboj prav občuten mraz, nenavaden v tej dobi. Morje je bilo strašno razburjeno: penilo se je kakor v opravičeni jezi, da je drami surova severna gostija iz sladkega miru. Parniki so vsled razburjenega morja dospeli v Trst mnogo zakasneli, toda nesreča ni se baje pripetila v Jadranskem morju nikakoršna. — Na kopnem, to je v mestu, podrla je burja neštevilno ljudij; mnogo njih došlo je na zdravniško postajo prosit, da jim obvežejo krvave sledove neprostovoljne dotike s trdim tlakom. Najnesrečnejša izmed teh bila je 30-letna kuharica Amalija Ceran, katera si je na trgu delle Poste razbila nos.

Srčna želja tržaško-istarskih Italijanov. — V dopisu puljskega „o...“ z Dunaja smo čitali vest, da merodajni krogi so mislili imenovati ljubljanskega škofa Missijo za Glavinovega namestnika v Trstu. Dopis hvali Missijo kot energičnega moža ter prijatelja „latinizatorjev“. Dopisnik je navdušeno nastopil za njega. Koliko je v tem resnice, prepuščamo odgovornost „osličevemu“ dunajskemu dopisniku. — Zanimivo je vsekakor to, da skrajno lahonski list, nestrpen sovražnik Slovanstva, se poteza za sedanjega ljubljanskega škofa in si ga želi v Trst, kjer bo teptal — slovanski življ. Tako mnenje o dr. Missiji pač ni izvito iz trte, marveč mora imeti nekako podlago. — In imá jo! Dokaz se nam volitve v deželni zbor kranjski.

Istra. — Deželnim glavarjem bode gotovo imenovan dr. Campitelli, in kakor piše „Naša Sloga“: tudi njegov namestnik bode imenovan iz italijanske večine, ker tako hočejo „gospodarji“ Istre. Tako se zadovoljujejo slovanski narodi v Avstriji! — Razpisana je ustanova pok. škofa Dobrile v znesku 112 gld. za dijake slovanske narodnosti in sinove kmečkih starišev iz Istre. Prošnje do 12. dec. deželni vladi v Trst. — Novomašnik Kazimir Mandić je služil svojo prvo mašo dne 24. t. m. v Rukavcu. — Mesto občinskega zdravnika je razpisano v Oprtlju (okraj poreški). Plača 1200 gld. Prošnje do konca tega meseca županstvu. Občina je prišla umetnim načinom v laške roke, a je prebivalstvo iste slovansko. — V dopisu iz krške škofije piše „Naša Sloga“, da ista škofija preveč popušča na škodo hrvaškega jezika, kajti imenovala je za župnika v Česu takega kanonika, kateri ne pozna dobro hrvaškega jezika, a na ljubo nekaterim šarenjakom, koji ne zahajajo nikoli v cerkev, je naložila škofija nerezinskemu kapelanu, naj služi tiho mašo po latinski in ne, kakor je bila doslej navada, v glagoljici, ter k temu pristavlja: Skrbi se za divjake Afrikance, da jim verouučitelji poznajo dobro jezik, a v naši škofiji, kjer je obilo duhovnikov veščih hrvaščini in italijanščini, se za to ne skrbi.... Roti duhovnike v dopisu, naj ne popuščajo nobenemu na ljubo v pogledu narodnega jezika in veli, da ako se reč ne obrne na boljše, da pride na javnost brez obzira vsaka reč.

Mons. Flapp. — Vsi lahonski listi razpravljajo novico, da bi utegnil postati poreški škof mons. Flapp — škof v Trstu. „Piccolo“, „Indipendente“, naš „Corriere“ — vsi so njegovi goreči zagovorniki. „Istria“ pa pretaka že solzé, ker se boji, da bi res utegnil zapustiti Poreč, kjer so bili z njim Lahi silno zadovoljni. — Menimo, da ti glasovi zadoščajo za trdno sodbo, ki se sama vsiljuje slehernemu Slovanu. — „Corriere“ je vedel povedati baje iz povsem golovega vira, da ne bi šel rad iz Poreča, ali ne bi se upiral, ako ga odloči za Trst — Previdnost božja. Ne verujemo, da je res takó govoril oni, ki najbolje vé, da v Avstriji škofov ne imenuje Previdnost božja, pač pa vlada; a da bi ministre navdihoval sv. Duh, ko izbirajo škofe, tega nismo še slišali. Potrjenje v Rimu je le formalnost; le redko se Rim upré slepomu na Dunaju!

Banka „Slavija“. Iz izkaza o delovanji banke „Slavije“ posnemamo sledeče zanimive podatke: Od 1. januvarija do 31. oktobra 1895 bilo jej je v življenskih oddelkih podanih 3348 oglasnic za zavarovanje kapitala 4,505.340 gld. za slučaj smrti in doživetja. V istej dobi izplačalo se je po umrlih zavarovalcih 311.410 gld. — Izplačane škode sploh od začetka bančnega poslovanja do konca leta 1894. iznašajo 24,032.317 gld. 69 kr. Rezervnih in drugih fondov imela je „Slavija“ koncem l. 1894. 6,819.492 gld. 53 kr., od katerih je bilo sirotinsko varno naloženih 6,575.861 gld. 58 kr. Izdatni reservni fondi in reelno poslovanje bančno razjasnuje nam zaupanje občinstva, ki se zrcali v okoliščini, da je pri „Slaviji“ koncem leta 1894. bilo zavarovanih 280,503.040 gld. — Vsem zavarovancem življenskih oddelkov, katerih zavarovanja so stara čez pet let, izplačuje se letos 10% na dividenda. Ker ima banka „Slavija“ svoje članstvo skoro izključeno mej Slovani, dokazujejo nje uspehi, da so le-ti vendar začeli že spoznavati, kako važno je tudi v narodno-gospodarskem oziru geslo „svoji k svojim“.

Volitve na Kranjskem. — Kratko povemo: v vseh kmečkih volilnih okrajih so sijajno zmagali takozvani konservativci, klerikalci ali „Slovenčevci“, z drugo besedo: zmagal je ljubljanski škof Missia, — v mestih in trgih je pa zmagala narodna stranka še sijajneje. Razumništvo slovensko je torej za narodno stranko, a to ji zagotavlja prihodnost. Žal, da ima ta stranka premalo — delavcev! O teh volitvah bomo še govorili. Na tem mestu naj podamo le uspeh volitev.

I. V kmečkih volilnih okrajih so bili izvoljeni: za ljubljansko okolico Gabrijel Jelovšek in Fran Povše; za okraj Kamnik-Brbo: Tomaž Kajdiž; za okraj Kranj-Tržič-Loka: Oton Detela in Andrej Kalan; za okraj Radovljica-Kranjska gora: Janez Ažman: za okraj Postojna-Logatec: Fran Modic in Josip Zelen; za okraj Vipava-Idrija: Matej Lovrenčič; za okraj Novomesto-Kostanjevica-Krško: Viljelm Pfeifer; za okraj Trebnje-Zatičina-Žužemberk-Mokronog-Litija-Radeče: Fran Košak, dr. Fran Papež in dr. Ignacij Žitnik; za okraj Kočevje-Ribnica: Karol Klun in Primož Pakiž, in za Črnomelj-Metlika: Fran Schweiger.

II. v mestih in trgih so pokazale volitve to-le razmerje glasov: Ljubljana: Hribar 707 glasov, Grasselli 692, Velkavrh 175, dr. Gregorič 4. — Kranj: Globočnik 109 glasov. Šusteršič 19. — Škofja Loka: Globočnik dobil 41 glasov, Šusteršič 58. — Idrija: Dr. Majaron dobil 138 glasov. — Novo mesto: Dr. Tavčar dobil 106 glasov, Sawinschegg 32. — Višnjagora: Dr. Tavčar izvoljen soglasno. — Kostanjevica: Oddanih je bilo 20 glasov: dr. Tavčar dobil 11, Sawinschegg 9 glasov. — Krško: Dr. Tavčar dobil 57, Sawinschegg 3, Margheri 1 glas. — Črnomelj: Dr. Tavčar dobil 58 glasov, Sawinschegg 16. — Metlika: Dr. Tavčar dobil 59, Sawinschegg 64 glasov. — Radovljica: Od 84 volilcev jih je prišlo volit 76. Murnik je dobil 58 glasov, Pollak 4, razveljavljeni so bili trije, jeden je bil nepopisan. — Tržič: Murnik je dobil 45, Polak 3, župnik Špendal 3, Janez Pollak 1 glas. — Kamnik: Murnik je dobil 75 glasov, nasprotni kandidat 63. — Vrhnika: Lenardič je bil izvoljen soglasno. — Lož: Lenardič je bil izvoljen soglasno. — Postojna: Lenardič je bil voljen soglasno. Trgovinska zbornica v Ljubljani je izvolila svojega predsednika J. Perdana in c. kr. notarja Janka Kersnika.

Štajerska. — Namestnik deželnega glavarja, g. dež. poslanec dr. Fr. Radaj, je bil dne 14. nov. pri svetlem cesarju. V tej avdijenciji je bil baje pogovor o vstopu slovenskih poslancev v deželni zbor štajerski. — Načelniki slov. okrajnih zastopov Spodnje Štajerske so se 16. nov. v Gradcu skupno predstavili novemu cesarskemu namestniku, markizu Baquehemu. — V Pekrah pri Mariboru so pri občinskih volitvah zmagali Slovenci, ki bodo skušali najprej odpraviti tamošnjo nemško šolo. — Osrednje predsedništvo nemškega šulvereina v Berolinu je darovalo 200 gld. dijaškemu domu v Celju ter sklenilo, da bode tudi druga berolinska društva prosilo, naj z denarji pomagajo celjskim Nemcem. — V Gradcu se je ustanovil veliki odbor za zidanje nemškega in dijaškega doma v Celju. Na tem shodu je c. kr. uradnik dr. Wokaun udrihal po Slovencih, in sklenili so, da se izda oklic na vse Nemce, kajti „da se reši celjsko nemštvo iz nevarnosti in sile slovenske, na to mora delati ves nemški narod!“

Koroško. — Celovški zastop je sklenil, ustanoviti lastno mestno hranilnico. To je nehvaležnost naproti koroški hranilnici, ki je svoje darove obračala največ Celovcu v korist ter mestu podarila v teku let nad eden milijon goldinarjev. — V cerkvi na Otoku so našli stare slikarije „na moker zid“. (freseo).

Razgled po svetu.

Avstrija. — Nova «katoliška ljudska stranka» se je ustanovila. Predsednik ji je baron Dipauli, podpredsednik pa Ebenboch. — Pri mestnih volilvah v Gradcu sta izvoljena v tretjem razredu 2 protisemita, 4 pa so prišli v ožjo volitev Kakor se vidi, počasi pridejo na krmilo protisemiti tudi v Gradcu. — „Obzoru“ pišejo z Dunaja, da za sedaj ni uzroka, da bi vstopili v Hohenwartov klub hrvaško-slovenski klub, posebno pa se to ne more zgoditi vsled izstopa barona Dipaulia in tovarišev. Ako bi se delalo na tem, da se preosnuje stara koalicija Čehov, Poljakov in konservativcev, bi se oni povrnili v klub in dali svojo pomoč koaliciji. Dopisnik največ žaluje, ker so razdeljeni v tri klube hrvaško-slovenski poslanci. Da so edini, njih delovanje bi bilo uspešniše. V istem dopisu čitamo, da je vlada baje ponudila čast deželnega glavarja dalmatinskega dru. Bulatu iz Splita, kateri je bil dosedanji podpredsednik. Kot podpredsednik ali podglavar bode baje imenovan jeden član srbske stranke. Dalje naglaša dopis, da sodé po dosedanjem položenju v državnem zboru, vlada ne bode mogla dobiti večine za ponovljenje finančne pogodbe z Ogersko. Od vseh trgovinskih zbornic prihajajo spomenice proti sedanji pogodbi z Ogersko. — Ker minister Badeni ne more računati na gotovo večino v državnem zboru in sploh, ker so protisemiti nastopili hud boj proti vladi, slišijo se glasovi o razpustu državnega zbora. Zaušnica, kojo je dobil Badeni pri volitvi češkega veleposestva za deželni zbor, bi lahko tudi bila povod k odločilnemu koraku. Ukljub njegovemu in Thunovemu prizadevanju ni dosegel, da bi bilo voljeno v veleposestvu 21 liberalnih Nemcev in 33 konservativcev, kajti kompromisna stranka je dobila le 42 glasov, dočim so Nemci postavili svojih 21 kandidatov, konservativna češka stranka pa vseh 54 na lastno pest. Poslednji so dobili 191 skupnih glasov, Nemci pa 163. Ta volitev je velikega pomena ne samo za češki deželni zbor nego tudi za splošno politično položenje.

Uradno naznanilo. — Srebrni drobiž po 20 kr., kakor tudi bakrene četrtake avstr. velj. starega kova sprejemljejo državne blagajne in davčni uradi samo do 31. decembra t. l. Po tem roku zgubi ta denar popolnoma svojo veljavo. Torej čitatelji, pozor! Kdor ima še kaj takšnega denarja in ni plačal še svoje naročnine za „Sočo“, naj ne zamudi lepe prilike: iznebiti se starega denarja in poravnati svojo dolžnost.

Ogerska. — V Segedinu je bil obsojen na leto dnij zapora in 500 gld. globe Nikolaj Tomić radi jednega članka, katerega je napisal v novosadski „Zastavi“. Živelo madjarsko pravosodstvo! —

Ogerski Rumuni so zaključili, kakor poročajo, popustiti pasivno politiko ter bodo sodelovali pri prihodnjih državnozborskih volitvah.

Italija. — Brzojavljajo, da je sveti Oče nevarno zbolel. Nasprotujoče si vesti ne potrjujejo tega brzojava. — Zbornica je odprta. Finančni minister je prečital popravljeni proračun za l. 1895./6., v katerem je izkazal 12,700.000 (?) lir prebitka, ter je obenem izjavil, da bi se moglo urediti za dve leti finančno ravnotežje države. — Vlada baje naprosi za dovoljenje zbornico, da more potrositi 150.000 lir za javno varstvo v Siciliji. — Na podlagi lani glasovanega zakona, je pričela vlada deliti mej kmete državne posesti na Siciliji. Tako se je že delonia razdelilo nekolikim stotinam kmetov državno posest, da so postali tako mali posestniki. Razdelitev je prišla o pravem času, kajti ljudstvo se je že nameravalo preseliti v Brazilijo in je bilo v to svrho pričelo veliko agitacijo.

Nemčija. — V Berolinu so bile hišne preiskave pri vseh poslancih in zaupnikih socijalno-demokratiške stranke. Zaplenili so razne spise, kateri se tičejo stranke. Pišejo tudi, da nameruje vlada razpustiti vsa socijalno-demokratska društva v Berlinu in po vsi Nemčiji. V zadnjem času je bilo obsojeno na zapor veliko uglednih socijalistov, denarne globe socijalističnih časopisov znašajo že v tem kratkem času okolo 200.000 mark.

Francija. — Francoski admiral Gervais je poklican na odgovornost pred posebno preiskovalno komisijo vsled tega, ker so bile oškodovane tri francoske vojne ladije, katerim je bil on zapovednik. — Umrl je znani francoski pisatelj Dumas. — V zbornici so zahtevali nekateri poslanci, naj vlada ustanovi katoliška vseučilišča, kar seveda ni našlo odziva pri večini poslancev.

Belgija. — Pri društvu „Societé Generale“ v Bruselju je poneverjenih čez 5 milijonov frankov. Več pariških denarnih zavodov je v zvezi s tem.

Španija. — V Palmi je zletela v zrak tovarna streljiva; tam je našlo smrt veliko oseb. Doslej so našli do 70 teles. — Mornarični minister je dal ostavko. — Vojska v Kubi nima sreče, kajti ustaši so jo pobili v nekaterih krajih ukljub napredovanju španske vojske. Kako konča ta vojna, se ne more še soditi.

Turčija. — Uboge Armence še vedno koljejo ne samo Turki, ampak zlasti divji Kurdi, ki so jih že več tisoč pomorili, do 100 tisoč revežev pa je gladu pomrlo. Grozno so gospodarili Turčini v mestu Erceerumu, ker pobitih je bilo tri tisoč kristjanov. Od Erceruma do Trapecunta v Mali Aziji ni vasi, kateri bi bili mohamedani prizanesli. V Albaniji je pa punt, istotako v Kreti, pa tudi v Arabiji, kjer je 45 tisoč Arabcev pri Sani premagalo turško vojsko. Da bi naredil mir, poklical je sultan 128 batalijonov pod orožje, pa tudi države avstrijska, ruska, nemška, angleška, francoska in italijanska so sklenile, napraviti red v Turčiji.

Razgled po slovanskem svetu.

Hrvaška. — Dne 21. t. m. povila je v Zagrebu princa nadvojvodinja Blanka, soproga nadvojvode Salvatorja, kateri je nastanjen v Zagrebu. Hrvaški časopisi so pozdravili ta dogodek z veselo zadovoljnostjo, poudarjaje, da je to prvi princ, kateri se je rodil na Hrvaškem. Krščen je bil v sredo v stolni cerkvi. — V Zagrebu je zapadel 24. t. m. prvi sneg. — Obsojene dijake so prepeljali iz Zagreba v belovarski zapor, kateri „je bolj pripraven“. — Pri razpravi proti napadalcem na dr. Frankove sinove so bili oprošćeni, ker se jim ni dokazalo, da so oni resnično dejanski sodelovali pri napadu Tudi dijakom se ni dokazalo, da so sežgali madjarsko cunjo, pa so bili obsojeni ukljub temu. Dvojna mera hrvaške pravice se je pokazala na površju! — Nekateri vseučiliščniki, kateri niso bili obsojeni in tudi ne izgnani iz Zagreba, a so soglašali s postopanjem svojih tovarišev, kateri so bili obsojeni, so izdali posebno pismo na rektorja dra. Speveca, v katerem mu očitajo nemoštvo in ga nazivajo kukovico radi tega, ker ni sodišču resnično poročal o besedi, katero so mu zadali vseučiliščniki ozirom na demonstratovanje. V istem odprtem pismu, katero so podpisali, navajajo besede, katere je baje rekel sam rektor vseučiliščnikom v času pripravljanja za cesarjev sprejem. Te besede so grda zaušnica rektorju, kajti velijo v pismu, da je resnično vse, kar so trdili obdolženci pred sodiščem, namreč, da jim je rektor rekel, naj svobodno demonstrujejo zunaj vseučilišča proti Madjarjem kolikor hočejo, le naj tega ne storijo pred cesarjem na vseučilišču. Vsled te izjave podpisanih dijakov bili so isti skupno preslišani pred vseučiliščnim dekanom in so vse potrdili. Potem so morali isto potrditi posamično in podpisati zapisnik. Vse to so storili radovoljno in sedaj pričakujejo pravično sodbo.

O jugoslovanski neslogi. — Z ozirom na bratomirni prepir med Hrvati in Srbi piše „Slovanski Svet“ v svoji 44. številki: „Ko bi se odločila vsa tlačena plemena v Ogerskem k skupnemu odporu, bi tudi skoro odklenkalo madjarskemu šovinizmu, da še obžalovali bi mongoljski šovinisti, da so tirali stvar tako daleko. A kakor je sedaj položaj, ne moremo se še nadejati kmalu tako velike akcije tlačenih narodov na Ogerskem. Le pomislimo, kake posledice bi imelo za Madjarje in njih šovinizem samo združenje Hrvatov in Srbov k složnemu postopanju. Črez nekaj let bi vsem Madjarom prešlo veselje, obešati madjarske zastave v kraljevskem Zagrebu, v tem, ko bi se nihče ne škandaliziral na srbsko zastavo, ker bi imela za Slovane ravno isti pomen kakor hrvatska. Kako lepe uspehe kaže združena hrvatsko-slovensko stranka v Istriji, kjer se bori mož za moža proti skupnemu neprijatelju. Povsod, kjer se snideta Hrvat in Slovenec, čutita se brata; zakaj to drugod ni možno? Jugoslovanski zastopniki n. pr. bi imeli beležiti lepše vspehe, ko bi, združeni v jeden klub, postopali odločno z drugimi Slovani, osobito z Mladočehi, ter obesili oportunsko politiko na klin. Češki narod pošteva sedaj vsa Evropa in to jedino vsled odločnega postopanja mladočeških politikov, in kaj so vse prorokavali nasprotniki v raznih oblikah? Deluj torej vsakdor po svojih močeh, da odstranimo stari slovanski greh: kleto neslogo“.

Dalmacija. — „Jedinstvo“ prinaša vest po drugih časopisih, da na vso moč pripravljajo in po trdnjavah v Kotoru nameščajo topničarje, a trdnjave so že oskrbljene z vsemi bojnimi potrebščinami. Tudi vojaki so prispeli v Kotor, trdnjave na hercegovinsko-črnogorski meji so pomnožene z moštvom.

Češka. — Deželnozborske volitve na Češkem so končale. Izvoljenih je bilo 89 Mladočehov, 6 Staročehov, 2 Čeha pristaša kmečke stranke ter 1 naprednjak (omladinec); 68 Nemcev raznih barv ter 70 konservativnih veleposestnikov. — V Pragi se je ustanovil poseben odbor pod pokroviteljstvom prvega pražkega podžupana dr. Podlipnega za podpiranje hrvaških vseučiliščnikov. Živela slovanska vzajemnost!

Galicija. — Dne 15. t. m. se je vršil Levovu shod zaupnih mož maloruskega naroda. Tega niso mogli prepovedati, in došli so udeležniki od vseh krajev, skupno okolo 600. Sklenili so resolucijo, v kateri razglašajo poslednje deželnozborske volitve nezakonitimi, in vsled tega ves dež. zbor nezakonitim; potem da odide deputacija k cesarju s prošnjo za razpuščenje dež. zbora in prirejenje novih volitev. To naj izvrši poseben odbor. Proti sta govorila le 2 udeležnika; vsi so soglašali, da zadnjo nadejo imajo v krono. Priporočali so tudi zasnovanje pol. društva, v katerem bi se nahajale vse ruske stranke. Za deputacijo so zbrali takoj 200 gld.; jeden svečenik je dal 100 gld. — Ljudstvo se preseljuje v Ameriko neprenehoma in sicer po več sto oseb skupno. To je dokaz, da so res gnjili odnošaji v Galiciji!

Bosna-Hercegovina. — Pišejo „Pos. Hrv." iz Mostara, da je tamošnja pravoslavna občina poslala odposlanstvo na Dunaj in v Carigrad v svrho, da bode upokojen njih vladika Serafin Petrović, ker je baje že prestar za opravljanje službe. — V Stolcu je rodila neka žena otroka, kateri je bil pravi čudež; spodnji del telesa je bil moški, zgornji pa prava grdoba, kajti nosa ni imel, ustnic malo, očesi na vrhu glave, ušesi pa veliki. Ko je mati ugledala otroka, je umrla velike žalosti. — Iz Sarajeva se pritožujejo, da je deželna vlada baje omejila ustanove za dijake, ker ji tega ne dovoljujejo denarna sredstva. Posebno pa da je odločila, ne dajati ustanov takim dijakom, kateri obiskujejo srednje šole na Hrvaškem. — „Glas Hercegovca" iz Mostara naznanja, da je tam razcvetela jedna jablana drugič in tudi prinesla sad — eno lepo in popolnoma zrelo jabolko. Tudi nekatere češplje so prinesle sad po dvakrat.

Srbija. — Srbski kralj Aleksander ima svoje tekmece v — osebah srbskih gospodov razbojnikov. Sarajevski „Bošnjak" poroča namreč o razbojništvu v Srbiji ter veli, da je isto zeló razširjeno v Srbiji, kajti dozdeva se, kot bi imeli razbojniki pravico do te svoje obrti. Navaja slučaje, da je neki razbojnik poslal iz gorá pismo jednemu belgrajskemu časopisu in se pod svojim imenom podpisal „gorski cesar". Ne samo moški, marveč tudi ženske tirajo to „obrt" in je danes v Srbiji obilica „gorskih cesarjev" in „cesaric", kateri delajo nadloge ne samo ljudstvu, nego tekmujejo v paševanju in časti tudi samemu kralju Aleksandru. — Srbska skupščina je pričela svoje zborovanje 27. t. m. Kralj je imenoval Garašanina predsednikom.

Rusija. — Novi minister notranjih del Goremykin prepovedal je prodajanje posamičnih številk lista „Ruskija Vjedomosti", ker je ostro kritikoval delovanje Durnova, prejšnjega ministra notranjih del. „Graždanin", katerega urednik je bil grof Meščerskij, je nehal izhajati.

Književnost in umetnost.

„Knjižnica za mladino". — Izšel je dvojnati snopič 10. in 11. (za oktober in november), ki obsega celih 12 tiskanih pol. Tudi ta snopič prinaša Slomškove pesmi, ali zbrane za višjo stopnjo. Pesmi so razdeljene v te-le oddelke: I. Bog in nebesa (6 pesmij), II. Svet in narava (tudi 6 p.), III. Cerkev, šola, dom (14 p.), IV. Cesar in domovina (2 p.), V. Domačija (3 p.), VI. Basni, prilike, povesti (9 p.), VII. Veselje in trpljenje (4 p.), VIII. Smrt (5 p.), IX. Daljnje premišljevanje (4 p.), X. Resnice, nauki, uganka.

Tu je zbranega obilo pesniškega blaga za našo mladino, kakor je znal pisati o svojem času edino le Slomšek. Ne dvomimo, da bo mladina rada segala po tej knjigi. Dostavljamo še, da 192 stranij obsegajoča trdo vezana knjiga stane za naročnike s poštnino vred le **30 kr.**, kar je pač takó neznatna cena, da so dražji vsi mladinski spisi večjih narodov. Ukljub temu ima to podjetje le okoli 650 naročnikov, da končuje prvo leto z deficitom 600 gld.

Krilanove pesmi († Jos. Pagliaruzzi iz Kobarida) izidejo 15. decembra v dvojnatem snopiču goriške „Slovanske knjižnice", ki bo obsegal doslej nenatisnene pesmi. Naročniki „Slovanske knjižnice" jih dobé za navadno ceno 30 kr. s poštnino vred. — Knjižarska cena bo 50 kr. — za dijake pa po 40 kr., ako naročé skupno vsaj po 10 iztisov in pošljejo denar naprej „Goriški tiskarni" A. Gabršček. — Upravništvo „Slovanske knjižnice" naznanja, da dobé ta dvojnati snopič le oni naročniki, ki z naročnino niso na dolgu.

„Koledar za goriško nadškofijo". — Dné 15. dec. izide drugi letnik tega „Koledarja", ki je prepotreben v vsaki slovenski hiši naše škofije. Noben drug koledar slovenski ne kaže tega, kakošni dnevi, godovi, prazniki itd. v resnici veljajo pri nas, kajti vsaka škofija ima svoje posebnosti. „Koledar" je sestavil znan veščak v cerkvenih in verskih rečeh. — Poleg koledarja bo še raznega koledarskega gradiva, vsega skupaj tri tisk. pole. Potem bo sledilo 5 tisk. pol. strokovnjaških spisov o preteklosti goriške dežele iz peresa učenega našega rojaka g. prof. Sim. Rutarja. Naposled bo še 3 tisk. pole leposlovnega berila, t. j. dve lepi povesti, jedna iz ruščine druga iz poljščine, obé preložil znan prelagalec Podravski. — Cena bo znašala le 40 kr. s poštnino vred. (Pošta in kolek pobereta 11 kr. pri iztisu!). — Priporočamo našemu ljudstvu ta jako ceni in koristni „Koledar".

Izvestja muzejskega društva za Kranjsko (urednik kurat Anton Koblar) prinašajo v 5. snopiču: 1. Claudia-Celeia, spisal prof. S. Rutar. — 2. Oblast Vzhodnih Gotov, sp. dr. Fr. Kos. — 3. Beležke iz zapisnikov kapiteljskih sej, in 4. Kranjske cerkvene dragocenosti l. 1526. (Dalje), spisal Ant. Koblar. — V malih zapiskih je 7 sestavkov; med temi bo zanimal naše čitatelje sestavek iz peresa dra. Fr. Kosa: Kje je Ortaona? — V listini z dné 28. aprila 1001. se prvikrat imenuje v zgodovinski virih Gorica. [Listino so ponatisnili med drugimi: Rubeis, Mon. eccl. Aquil. str. 489 (nepopolno). — Cappelletti, Le chiese d'Italia, VIII., str. 150. — Schumi, Reg. und Urkb., I., str. 16, št. 11. — Monumenta Germ., Dipl. II., str. 835, št. 402 (najboljši natis.)] Takrat je podelil cesar Oton III. oglejski cerkvi polovico solkanskega gradu («medietatem unius castelli quod dicitur Siliganum»), polovico Gorice («medietatem unius ville que Sclavorum lingua vocatur Goriza») ter polovico zemlje, ležeče «inter Ysoncium et Wipaum et Ortaona atque iuga Alpium». — Brez dvoma je «Ysoncius» Soča, «Wipaus» pa Vipava. «Juga Alpium» so Trnovska planota. Kaj pa je «Ortaona»? Je li res Devin, kakor mislijo Czoernig (Das Land Görz und Gradisca, str. 477, op.), Schumi (Urk. u. Regestenb., I, str. 16), Rutar (Poknežena grofija Goriška in Gradiščanska, Zgod. opis, str. 20) in drugi? Če pogledamo na zemljevid, vidimo, da je bila Soča zahodna meja darovanemu svetu, Vipava južna, «iuga Alpium» pa severna. Manjka nam še vzhodne meje. Devin je preveč oddaljen, da bi delal mejo. Tudi bi kraj Devina ne bil primeren mejnik darovani zemlji, pa tudi kaka gora ali kaka voda. Soča je ves, Vipava tudi. Morebiti je tudi «Ortaona»? Od Gorice proti vzhodu je več potokov, ki teko od «iuga Alpium» proti Vipavi, kakor Lijak, Vrtovinski potok, Hubelj itd. Po mojih mislih je «Ortaona» Vrtovinski potok. Najbrže je beseda Ortaona ponesrečen prevod za Vrtovin, kakoršnih je prav veliko po zgodovinskih spisih srednjega veka. Vrt se pravi latinski hortus, ali pa v slabi srednjeveški latinščini tudi ortus. Latinska končnica «ona» pri krajevnih imenih se je preobrazila v slovanskih jezikih v «in», na pr. Nona (Nin), Salona (Solin), Ancona (Jakin), Albona (Labin), Fianona (Plomin). Primerjaj tudi Roma (Rim). Ortaona (v nekterih knjigah stoji Ortona) je tedaj Vrtovin. Ne mislim pa, da bi vzhodno mejo darovane zemlje delal kraj Vrtovin, temuč potok, ki izvira izpod «iuga Alpium», teče skozi Vrtovin ter se potem izliva v Vipavo. Pri tej priložnosti naj omenim, da tudi «Ortuwin», kateri se omenja v neki listini oglejskega patrijarha Ulrika, natisnjeni pri Rubeius-u (Mon. eccl. Aquil., str. 553) in Schumi-ju (Urk. u. Regb., I., str. 80, št. 70), ni Devin, temuč Vrtovin. Dr. Fr. Kos.

„Nada". — Ta prekrasni ilustrovani list sarajevski se spominja v zadnji številki treh slovenskih umrlih mož: dr. Frana Celestina, dr. Jos. Muršeca in našega Hrabroslava Volariča. O zadnjem pravi med drugim, da: „— — bijaše samouk, u čijem je srcu plamtila iskra od Boga i njegove toplo zadojene skladbe brzo so ulazile u narod. Bijaše neumoran sabirač narodnog muzikalnog blaga i vrstan poznavalac narodne pjesme, koja je megju Slovencima nada sve mila i čuvstvena". — Ta vrli list ima na Slovenskem že mnogo štovateljev; želeti bi bilo, da bi ležal na mizi vsaj v vseh bralnih društvih in čitalnicah. Stane le 6 gld.! To je zeló nizka cena, ako pomislimo, da tekmuje z vsakim ilustrovanim listom velikih narodov.

Glasnik zemaljskog muzeja u Bosni i Hercegovini. Urednik Kosta Hörmann, vladin savjetnik (ob enem urednik „Nade".) — Vsako četrtletje pride na svetlo pod tem naslovom krasna knjiga, polna temeljitih znanstvenih razprav, tičočih se Bosne in Hercegovine. Tu je nakopičenega toliko znanstvenega blaga iz imenovanih dežel, da moramo le občudovati delovanje tam živečih učenjakov in hvaliti dobro voljo domače vlade, ki zares skrbno podpira vsa kulturna podjetja. Tu se zbirajo pod spretnim vodstvom Hörmannovim učenjaki vseh strok, ki preiskujejo prošlost Bosne in Hercegovine ter ohranjujejo učenemu svetu spomenike iz temne, iz zlate in viharne prošlosti. — Pred nami leži krasna knjiga za tretje četrtletje. Tu je na prvem mestu obširna razprava o predhistoriških sojenicah pri Ripču v Bosni; spisal jo je Čeh, rudarski satnik V. Radmiský, ki je umrl pretekli teden. Cela vrsta vrlo izdelanih slik pojašnjuje berilo. (Mnogo slik je izdelanih v Monakovu; krasne so!) Izkopane starine so iste vrste, kakor one v prazgodovinskih grobiščih pri Sv. Luciji in Kobaridu. — Jako znamenita je razprava dr. Truhelka o nadpisih iz severne in istočne Bosne. Napisi so vsi v pismu, ki je neke vrste cirilica. V teh napisih so se nam ohranili spomini na staro bosensko plemstvo, kajti o mnogih pokojnikih naznanjajo, da ležé „u svoji zemlji plemenitoj". Kdorkoli se zanima za minolost naših jugoslovanskih dežel, čital bo z zanimanjem ta spis in — razvozljaval stare napise, katerih je veliko število v knjigi. — Dalje je tu obširna, zeló temeljita razprava o rimskih kamenitih spomenikih kninskega muzeja.

Foulard - Seide 60 Kr.

bis fl. 3.35 p. M. japanesische, chinesische etc. in den neuesten Dessins und Farben, sowie schwarze, weisse und farbige **Henneberg-Seide** von **35 kr.** bis **fl. 14.65** per Meter — glatt, gestreift, karriert, gemustert, Damaste etc. (ca. 240 versch. Qual. und 2000 versch. Farben, Dessins etc.) Porto- und steuerfrei ins Haus. — Muster umgehend. Doppeltes Briefporto nach der Schweiz. [2]

Seiden-Fabriken G. Henneberg (k. u. k. Hofl.), ZÜRICH.

Slovenci! Spominjajte se o vsaki priliki šolske dece v „Sloginih" zavodih.

Razglas!

Šempeterska občina pri Gorici namerava napraviti novo močno stolpno uro s tremi kazali. Večje kladvo naj bi tehtalo 15—16 kg.

Podpisano županstvo sprejema pismene ponudbe do 15. decembra t. l.

Proda se tudi stara stolpna ura.

Županstvo v Št. Petru
dne 28. novembra 1895.

Zahvala.

Za mnogoštevilne dokaze presrčnega sočutja sorodnikov, prijateljev in znancev ob smrti najine nepozabne sestre

Josipine Sovdat,

za obilno spremstvo na nje zadnji poti, izrekave vsem gorenjim, sosebno pa tudi gg. pevcem za ginljive nagrobnice in darovateljem vencev najino najiskrenejšo zahvalo,

žalujoči sestri

Ivanka in Amalija Sovdat.

Tolmin, 26. novembra 1895.

Pismeno poučevanje posamičnikov.

Francoski, angleški in **italijanski jezik,** dalje v **trgovinskih računih,** v **dopisovalnemu knjigovodstvu,** v **menjičnem pravu, lepopisju** in **brzopisju** (stenografiji) **poučuje se posamičnike pismenim potom:** — Uzorna pisma i navodila razpošilja zastonj in franko po c. kr. dež. šolsk. svetu dovoljeni zavod za francoski jezik ravnatelja **Leopolda Plaizner-ja** (professeur diplômé) na **Dunaju,** I. Bezirk Fleischmarkt 8.

Gostilna Antona Vodopivca

(Po domače „pri Prvačkovcu")

v Trstu, ulica Solitario štev. 12

se **priporoča** in objavlja slav. slovenskemu občinstvu **Trsta in okolice,** da je preskrbljena za svoje prostore in za veselice „Trž. Sokola" iz **lastne zaloge pravega** črnega in belega, **nepokvarjenega** vina po doli označenih cenah.

Črno prvaško (novo) po **32** krajcerjev liter
Belo „ (novo) „ **40** „ „
Rizling sladki, prvaški (novo) po **48** liter
Modra frankinja prvas. (nova) „ **40** „

Stara vina, bela in črna, večletna, toči v sodih po 40 in 48 kr. liter, v steklenicah pa liter prve vrste po 80, druge po 60 kr. Družinam **od 5 litrov** naprej 4 kr. ceneje.

Samo še nekoliko dnij!

Prodaja se po ceni v Gorici

v stolni ulici št. 13.

(zraven cerkve).

Za možke obleke: štruk, loden, sukno, kamgarn, kakor tudi **pisanje** vseh vrst.

Ševijot, flanela in fuštanj za ženske obleke. **Plašče in robce velike in tople iz flanela. Pogrinjala z bato prešita in iz volne. Zimsko suknje, menčikofi** in **hlače** iz sukna vseh vrst.

Jopice, spodnje hlače in **tople srajce** iz volne in bombaževine.

Velikanska izbera volnenih robčičev za ženske in **mnogih drugih rečij za sedanji čas.**

Prodaja se po zelo nizki ceni v prodajalnici v **Stolni ulici št. 13** (zraven cerkve) v **Gorici** in sicer

samo še nekoliko dnij.

Naravne mineralne vode iz raznih studencev.
Kemični, farmacevtični in drogerijski izdelki najbolj čistane domače in tuje zdravilske posebnosti.
Ribje olje, naravno in izvrstno, prijetnega okusa in kemično čisto.
Ribje olje z železom ali železnim jodom.
Najčistejše žveplenokislo apno c. kr. kmetijske šole v Gorici za vinarsko rabo.
Zdravila za živino, konjski cvet, konjski prašek, goveji prašek.
Homeopatična zdravila.

prodaja novoustanovljena lekarna

A. Gliubich v Robatišču.

Ankor

Liniment. Capsici comp.

iz Richterjeve lekarne v Pragi

priporoznano kot **izvrstno bol ublažujoče mazilo;** za ceno 40 kr., 70 kr. in 1 gld. se dobi po vseh lekarnah. Naj se zahteva to **splošno priljubljeno domače zdravilno sredstvo** vedno le

Richterjev Liniment s „sidrom"

kot edino **pravo** in vzame le tako steklenico, ki je previdena s „sidrom" kot znano zaščitno znamko.

Richterjeva lekarna „pri zlatem levu" v Pragi.

Mlekarija M. Wasmeyr

v „Tivoliju" (Barcanovšče — Rožna dolina) pri Gorici, **priporoča**

dnevoma sveže zdravilno in za dojence prirejeno mleko.

Dobiva se v prodajalnici Jestvin pri

Ivanu Janesch-u

(prej F. Alpi & C.)

v Vrtni ulici (via Giardino).

Po zdravnikih priporočano

Kupi se pes

doga, ali kake večje plemenite pasme, na okoli polleta star. — Ponudbe na upravništvo „Soče".

Štev. 516
Op.

Razglas.

Naznanja se, da

javna dražba

Zastavil III. četrtleta, t. j. mesecev **julija, avgusta in septembra 1894.** začne v **ponedeljek, 9. decembra 1895.** ter se bo nadaljevala naslednje četrtke in ponedeljke.

Od ravnateljstva zastavljavnice in ž njo združene hranilnice.

V Gorici, dné 9. novembra 1895.

!!Zahtevajte!!

obširni cenik, katerega brezplačno in franko razpošiljajo

bratje Placht,

prva in mednarodna

tovarna za strune in glasbeno orodje,

Schönbach 379 pri Hebu, Češko.

Za slavnoznana svoja **godala** in **strune** jamčijo.

Gosli brez loka. Loki. Cello za koncerte, fino delo. **Citre** z najčistejšim ročnikom. **Citre** z najčistejšim ročnikom. **Piščali (flauto) za koncerte** iz grenadilnega lesa C, H, Fuss. **Klarineti za koncerte** iz grenadilnega lesa C, B, Es, D. **Loki za gosli** itd. 190 20 2

Pošilja se po poštnem povzetju. Kar se ugaja, se rado zamenja.

Naslov prosimo „Brüder Placht" ali „Bratři Placht".

Dopisuje se nemško, češko, francoska in ruska.

Iščemo zastopnike v posam. mestih.

Nad 50 let pripoznano za najboljše umivalno milo.

APOLLO-MILO

Pravo samo z gorenjim otiskom. Pred ponarejenim se svari.

Ribje olje

lekarne

Cristofoletti

v Gorici.

To pristno olje je izborno sredstvo proti prsnim boleznim in proti splošni obnemoglosti

Cena originalni steklenici naravne vrste rmene 70 kr., bele 1 gld.

Ribje olje z železom. To olje se priporoča posebno nervoznim in šibkim otrokom. — **Cena steklenici 70 kr.**

Ribje olje z železnim okisom. Z njim se ozdravijo v kratkem prav gotovo vse bolezni na kostech, škrofoli, pomankanje krvi in splošna obnemoglost. **Cena stekl. 70 kr.**

Opomin. Olje, katero dobivam naravnost z Norveškega, predno ga nalivam v steklenice, vselej kemiški preiščem, da morem svojim odjemnikom garantovati pristnost in zdravilnost.

Elizir iz kine-železa — Cristofoletti.

najbolje sodelujoče sredstvo z ribjim oljem, je **najbolje proti pomanjkanju krvi**

Cena steklenici 60 kr.

J. Pserhoferjeva lekarna „Zum goldenen Reichsapfel"

Na Dunaju, I., Singerstrasse 15.

J. Pserhoferja

otvarjajoče krogljice, prej imenovane **kričistilne krogljice**

staroznano, lahko odvajajoče domače sredstvo.

Te krogljice stanejo: **1 škatljica z 15 krogljicami 21 nč., jeden zavitek 6 šk. 1 gld. 5 nč.,** pri nefrankovani pošiljatvi po poštnem povzetju **1 gld. 10 nč.,** — Ako se denar naprej pošlje, ni treba plačati porto, in stane: 1 zavitek krogljic 1 gld. 25 nč., 2 zavitka 2 gld. 30 nč., 3 zavitki 3 gld 35 nč., 4 zavitki 4 gld. 40 nč., 5 zavitkov 5 gld. 20 nč., 10 zavitkov 9 gld. 20 nč. (Manj kot jeden zavitek se ne pošilja).

Prosimo, da se izrečno zahteva **J. Pserhoferjeve otvarjajoče krogljice** in paziti je, da ima pokrov vsake škatljice isti podpis **J. Pserhofer** v **rudečih** pismenih, katerega je videti na navodilu za porabo.

Balzam za ozebline J. Pserhoferja, 1 posodica 40 nč., prosto poštnine 65 nč.

Trpotčev sok, 1 steklenica 50 kr.

Balzam za goltanec, 1 steklenica 40 nč., poštnine prosto 65 nč.

Stollov „Kola-preparat", izvrstno sredstvo za okrepčanje želodca in živcev. 1-literna stekl. Kola-vina ali eliksira gld. 3, ½ litra gld. 1·60, ¼ litra 85 nově.

Grenka tinktura za želodec, (prej življenska esenca, ali praške kapljice imenovana). Rahlo raztopljajoče sredstvo, ki oživlja in krepi želodec, kadar je pokvarjen, 1 steklenica 22 nč., 12 stekl. 2 gld.

Mastilo za rane, 1 steklenica 50 nč.

Fijakerski prsni prašek, 1 šk. 35 nově., poštnine prosto 60 nč.

Tannochininska pomada J. Pserhoferja, pospešuje rast las, 1 škatljica 2 gld.

Ranocelni obliž od dok. prof. Steudela, 1 lonček 50 nvč., prosto poštnine pa 75 nvč.

Univerzalna čistilna sol A. W. Bulricha, domače sredstvo proti posledicam slabe prebave, 1 omot 1 gld.

Razven imenovanih izdelkov dobivajo se še druge tu- in inozemske farmaceutične specijalitete, ki so bile po vsih avstrijskih časopisih oznanjene ter se na zahtevanje točno in ceno preskrbljajo tudi predmeti, kojih ni v zalogi. — **Razpošiljanja po pošti** vrše se točno, a treba je denar naprej poslati; večja naročila po poštnem povzetju.

Pri pošiljatvi denarja po poštni nakaznici stane porto dosti manj kakor po povzetju.